

POLSKA AKADEMIA NAUK
I N S T Y T U T   Z O O L O G I C Z N Y

KATALOG FAUNY POLSKI
Catalogus faunae Poloniae

Część XVIII

G R Y Z K I
P s o c o p t e r a

Opracowała

JULITTA WŁODARCZYK

Nr 11 «Katalogu fauny Polski»

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1968

Plan podziału na części wydawnictwa

«KATALOG FAUNY POLSKI»

Część	I — <i>Protozoa</i>
„	II — <i>Porifera, Coelenterata</i>
„	III — <i>Turbellaria</i>
„	°IV — <i>Monogenoidea, Trematoda</i>
„	V — <i>Cestoda</i>
„	VI — <i>Nemertini</i>
„	VII — <i>Nematoda</i>
„	VIII — <i>Nematomorpha, Gastrotricha, Kinorhyncha, Priapulioidea</i>
„	IX — <i>Rotatoria</i>
„	X — <i>Acanthocephala</i>
„	°XI — <i>Annelida</i>
„	°XII — <i>Entomostraca</i>
„	XIII — <i>Malacostraca</i>
„	XIV — <i>Symphyla, Pauropoda, Diplopoda, Chilopoda</i>
„	*XV — <i>Apterygota</i>
„	XVI — <i>Ephemeroptera, Odonata, Plecoptera</i>
„	XVII — <i>Blattodea, Mantodea, Orthoptera, Dermaptera</i>
„	XVIII — <i>Psocoptera</i>
„	°XIX — <i>Mallophaga, Anoplura</i>
„	XX — <i>Thysanoptera</i>
„	°XXI — <i>Homoptera</i>
„	XXII — <i>Heteroptera</i>
„	XXIII — <i>Coleoptera</i>
„	XXIV — <i>Strepsiptera</i>
„	XXV — <i>Neuroptera, Megaloptera, Raphidioptera</i>
„	XXVI — <i>Hymenoptera</i>
„	XXVII — <i>Mecoptera</i>
„	*XXVIII — <i>Trichoptera</i>
„	XXIX — <i>Lepidoptera</i>
„	XXX — <i>Diptera</i>
„	*XXXI — <i>Aphaniptera</i>
„	*XXXII — <i>Pseudoscorpionidea, Opiliones</i>
„	XXXIII — <i>Araneida</i>
„	XXXIV — <i>Acari</i>
„	XXXV — <i>Pentastomida, Pantopoda, Tardigrada</i>
„	XXXVI — <i>Mollusca</i>
„	XXXVII — <i>Bryozoa, Chaetognatha, Echinodermata, Tunicata</i>
„	XXXVIII — <i>Agnatha, Pisces</i>
„	XXXIX — <i>Amphibia, Reptilia</i>
„	XL — <i>Aves</i>
„	XLI — <i>Mammalia</i>

* — Części wydane w całości.

o — Części, z których wydano poszczególne zeszyty.

POLSKA AKADEMIA NAUK
I N S T Y T U T   Z O O L O G I C Z N Y

KATALOG FAUNY POLSKI
Catalogus faunae Poloniae

Część XVIII

G R Y Z K I
P s o c o p t e r a

Opracowała

JULITTA WŁODARCZYK

Nr 11 «Katalogu fauny Polski»

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1968

KOLEGIUM REDAKCYJNE:

doc. dr Wł. BAZYLUK, dr R. BIELAWSKI, prof. dr St. FELIKSIAK,
mag. A. GOLJAN, prof. dr E. GRABDA, prof. dr T. JACZEWSKI (prze-
wodniczący), doc. dr S. M. KLIMASZEWSKI, prof. dr K. KOWALSKI,
doc. dr M. MROCZKOWSKI, prof. dr J. NAST, prof. dr L. K. PAWLOWSKI,
prof. dr J. RAFALSKI, doc. dr A. RIEDEL, prof. dr Wł. RYDZEWSKI,
dr Wł. SERAFIŃSKI, prof. dr St. SMRECZYŃSKI, prof. dr J. STACH,
mag. Zb. SWIRSKI (sekretarz), prof. dr A. WRÓBLEWSKI

Redaktor zeszytu:

prof. dr T. JACZEWSKI

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE — WARSZAWA 1968

Wydanie pierwsze. Nakład 1300+90 egz.

Arkuszy wyd. 3,25. Ark. druk. 2,5+1 wkl. Papier druk. sat. kl. III. 80 g. 70 × 100

Oddano do składania 13. XII.67 r. Podpisano do druku 6.IX. 68 r.

Druk ukończono we wrześniu 1968 r.

Zamówienie 694. Cena zł 13.— N-34

WARSZAWSKA DRUKARNIA NAUKOWA — WARSZAWA ŚNIADECKICH 8

GRYZKI — PSOCOPTERA

Opracowała

JULITTA WŁODARCZYK

TREŚĆ

I. Wstęp	3
II. Przegląd gatunków	6
III. Tabela rozmieszczenia gatunków	27
IV. Literatura	32
V. Indeks nazw systematycznych	37

I. WSTĘP

W literaturze światowej znajdujemy wiadomości o istnieniu 1605 gatunków gryzków (*Psocoptera*), zgrupowanych w 197 rodzajach (SMITHERS 1967). Europejską faunę gryzków ocenia się na 165 gatunków, podczas gdy z Polski wykazano dotychczas 70 gatunków, co stanowi 42% fauny europejskiej. Ponieważ wiele gatunków tych owadów występuje w pasie klimatu śródziemnomorskiego, bogatszego od umiarkowanego, liczba gatunków notowanych z terenu naszego kraju zwiększy się tylko nieznacznie. Oprócz gatunków stwierdzonych już w Polsce, najbardziej prawdopodobne jest znalezienie kilku jeszcze innych, a mianowicie: *Trichadenotecnium germanicum* ROESLER, *Hemineura dispar* TETENS, *Lachesilla greeni* (PEARMAN), notowanych w krajach Europy północnej i środkowej.

Podawany niejednokrotnie z naszego kraju gatunek *Liposcelis divinatorius* (MÜLLER) nie jest ujęty w przeglądzie gatunków niniejszego katalogu, systematykę bowiem rodzaju *Liposcelis* MOTSCH. przyjęto w ogólnych zarysach za BROADHEADEM (1950), w którego pracy nazwa *Liposcelis divinatorius* (MÜLL.) jest synonimem nazw dwóch następujących gatunków: *Liposcelis bostrychophilus* BAD. i *Liposcelis terricolis* BAD. Prawdopodobnie nazwa ta była stosowana również do kilku innych gatunków tego rodzaju (BROADHEAD 1950). Dane o występowaniu gatunku *Liposcelis divinatorius* (MÜLL.), jako niesprawdzone, znajdują się w tabeli rozmieszczenia gatunków przy *Liposcelis bostrychophilus* BAD. i *Liposcelis terricolis* BAD. Natomiast gatunek *Liposcelis silvarum* (KOLBE), uznany przez BROADHEADA (1950) za synonim gatunku *Liposcelis formicarius* (HAG.), został ponownie opisany przez ROESLERA (1954) i wobec tego podawany jest w katalogu obok *Liposcelis formicarius* (HAG.). Należący do tegoż rodzaju gatunek *Liposcelis corrodens* (HEYM.), wykazany przez

ARNDTA (1928) z terenu Śląska Dolnego jest najprawdopodobniej synonimem gatunków *Liposcelis subfuscus* BROADH. i *Liposcelis mendax* PEARMAN (BROADHEAD 1950). Rozmieszczenie jego jest podane ze znakiem zapytania przy gatunku *Liposcelis subfuscus* BROADH.

Z przeglądu prac faunistycznych, dotyczących występowania *Psocoptera* w Polsce wynika, że badaniami objęte były niektóre krainy fizjograficzne, w innych natomiast znajdowano tylko przypadkowo pojedyncze gatunki. Zupełny brak danych notuje się z Niziny Mazowieckiej, Podlasia oraz Pienin i Bieszczad. Stosunkowo słaba znajomość rozprzestrzenienia gatunków rzędu *Psocoptera* jest spowodowana tym, że były one zbierane i opracowywane przez entomologów zajmujących się także innymi grupami owadów. Jedynie kilka najnowszych prac poświęconych jest gryzkom w całości.

Północne tereny Polski były badane przez kilku autorów (SIEBOLD 1851, BRISCHKE 1886a, 1886b, 1888, 1890, ENDERLEIN 1906, 1908, 1927, KARL 1937, ROESLER 1937). Prace przez nich prowadzone pozwoliły stwierdzić występowanie 46 gatunków *Psocoptera* na Pobrzeżu Bałtyku oraz na Pojezierzu Pomorskim; większość ich poławiano w okolicach Gdańska i Szczecina. Gryzki Pojezierza Mazurskiego podane są przez ROSENA (1910) w liczbie 16 gatunków.

Spis gryzków Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, opracowany przez SZULCZEWSKIEGO (1939), zawiera dane o 34 gatunkach znalezionych w województwie poznańskim. Dane o występowaniu gryzków w Poznaniu zawarte są również w pracy ROSTOCKA (1888). Nie powiększają one listy gatunków, wykazanych z tego terenu.

Z terenu Śląska Dolnego pochodzą wiadomości o występowaniu 14 gatunków gryzków, podane przez kilku badaczy (WEIGEL 1806, KOLBE 1883, ARNDT 1928, LEHNERT 1933, ROESLER 1939, 1954). Wiadomości o czterech gatunkach występujących na Wyżynie Krakowsko-Wieluńskiej podane są w kilku pracach (NOWICKI 1865, DZIĘDZIELEWICZ 1867, 1891, MAJEWSKI 1885, SCHILLE 1905, PONGRĄCZ 1919).

Najwięcej gatunków gryzków znaleziono na Wyżynie Małopolskiej, skąd PONGRĄCZ (1919) wymienia 7 gatunków, a WŁODARCZYK (1960, 1963, 1964) notuje 51 gatunków z terenu województwa łódzkiego. Łącznie z Wyżyny Małopolskiej i Gór Świętokrzyskich wykazano 55 gatunków gryzków. Wiadomości o występowaniu czterech gatunków gryzków na Wyżynie Lubelskiej dotyczą prace DZIĘDZIELEWICZA (1867, 1891) i PONGRĄCZA (1919). Z Niziny Sandomierskiej pochodzą dane o występowaniu trzech gatunków gryzków, wykazanych przez DZIĘDZIELEWICZA (1867, 1891, 1920) i MAJEWSKIEGO (1885).

Z górskiego terenu Sudetów Wschodnich wykazano 10 gatunków gryzków (HARNISCH 1926, SCHUBERT 1933, PAX et MASCHKE 1935). Faunistyczne spisy, obejmujące 32 gatunki gryzków, dotyczące Kotliny Nowotarskiej i Beskidu Zachodniego znajdujemy w pracach SCHILLEGO (1902, 1905, 1907, 1911, 1912) i DZIĘDZIELEWICZA (1908, 1911, 1920). Wiadomości o występowaniu 5 gatunków gryzków w Tatrach pochodzą z prac WIERZEJSKIEGO (1883), MAJEWSKIEGO (1885), DZIĘDZIELEWICZA (1891, 1895, 1920) oraz SCHILLEGO (1912).

Ponadto NOWICKI (1864, 1865), MAJEWSKI (1882), BRAUER (1886), PONGRÁ CZ (1919) oraz SZULCZEWSKI (1937) na podstawie danych z piśmiennictwa wymieniają kilka gatunków gryzków bez podania dokładnego miejsca znalezienia. Rozmieszczenie tych gatunków jest więc niesprawdzone, co zaznaczono w tabeli.

Układ systematyczny katalogu oparto w ogólnych zarysach na opracowaniu ROESLERA (1944), przy czym nazwy gatunkowe zaczerpnięto z najnowszych publikacji. Synonimika rzędu *Psocoptera* budzi dotąd poważne wątpliwości, w katalogu przyjęto synonimy według opracowań BADONNELA (1943), BROADHEADA (1950) oraz SMITHERSA (1967).

II. PRZEGLĄD GATUNKÓW

Ordo: *PSOCOPTERA* SHIPLEY, 1904

Psoquillae LATREILLE, 1810.

Corrodentia REUTER, 1894.

Copeognatha ENDERLEIN, 1903.

Subordo: *TROGIOMORPHA* ROESLER, 1944.

Familia: *TROGIIDAE* ENDERLEIN, 1911.

Genus: *Lepinotus* HEYDEN, 1850.

1. *Lepinotus inquilinus* HEYDEN, 1850.

Atropos sericea KOLBE, 1883.

Atropos sericea: ROSTOCK, 1888.

Atropos sericea: SZULCZEWSKI, 1939.

Pojezierze Pomorskie (KARL 1937); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Śląsk Dolny (KOLBE 1883, ROSTOCK 1888); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1964); Beskid Zachodni (SCHILLE 1907) i Kotlina Nowotarska (SCHILLE 1911, DZIĘDZIELEWICZ 1920). ROESLER (1937) podaje go z «Pomorza».

Gatunek znany z całej Europy, Ameryki Północnej oraz Wysp Kanaryjskich, Maroka, Mozambiku i Madagaskaru. Prawdopodobnie geopolityczny.

Pospolity w pomieszczeniach, szczególnie na suchych roślinach oraz resztkach organicznych.

2. *Lepinotus patruelis* PEARMAN, 1931.

Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1964).

Gatunek notowany w Europie z Anglii, Francji, Niemiec i Szwecji, a także z Ameryki Północnej oraz Argentyny.

Występuje w pomieszczeniach na resztkach organicznych. Rzadszy od *Lepinotus inquilinus* HEYD.

3. *Lepinotus reticulatus* ENDERLEIN, 1905.

Śląsk Dolny (LEHNERT 1933); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1963, 1964); Kotlina Nowotarska (SCHILLE 1907).

W Europie notowany z Francji, Niemiec, Czechosłowacji i ZSRR. Ponadto

gatunek wykazywany ze Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, Afryki: Wyspy Kanaryjskie, Algieria, Egipt, Mozambik, oraz z Tasmanii.

Znajdowany w mieszkaniach, magazynach, pomieszczeniach bydłych i gniazdach.

4. *Lepinotus quadrispinosus* (OBR, 1948).

Heterolepinotus quadrispinosus OBR, 1948.

Heterolepinotus quadrispinosus: WŁODARCZYK, 1964.

Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1964).

Gatunek znaleziony i opisany w Czechach, a także notowany w Anglii.

Występuje w domostwach na szczątkach organicznych.

Genus: *Trogium* ILLIGER, 1798.

Atropos LEACH, 1815.

5. *Trogium pulsatorium* (LINNAEUS, 1758).

Termes pulsatorium LINNAEUS, 1758.

Hemerobius pulsatorius: WEIGEL, 1806.

Troctes pulsatorius: SIEBOLD, 1851.

Atropos pulsatorius: DZIĘDZIELEWICZ, 1867.

Clothilla pulsatoria: MAJEWSKI, 1882, 1885.

Atropos pulsatoria: NOWICKI, 1864, 1865, DZIĘDZIELEWICZ, 1891.

Atropos pulsatoria: SZULCZEWSKI, 1939.

Atropos pulsatorium: PONGRĄCZ, 1919, WŁODARCZYK, 1964.

Pobrzeże Bałtyku (SIEBOLD 1851); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Śląsk Dolny (LEHNERT 1933); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1964); Sudety Wschodnie (PAX et MASCHKE 1935). Wymieniany poza tym z terenu Polski bez podania miejsca występowania (NOWICKI 1864, 1865, DZIĘDZIELEWICZ 1867, 1891, MAJEWSKI 1882, 1885, PONGRĄCZ 1919). ROESLER (1937) podaje go z «Prus Wschodnich», a WEIGEL (1806) ze «Śląska».

Gatunek znany z całej Europy.

Występuje w piwnicach, mieszkaniach i magazynach na resztkach organicznych, rzadziej na żywych roślinach i w gniazdach.

Genus: *Cerobasis* KOLBE, 1882.

Hyperetes KOLBE, 1880 (nom. praeocc.).

Myopsocnema ENDERLEIN, 1905.

6. *Cerobasis annulata* (HAGEN, 1865).

Clothilla annulata HAGEN, 1865.

Myopsocnema annulata: ENDERLEIN, 1908, SZULCZEWSKI, 1939, WŁODARCZYK, 1964.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1908); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1964).

Gatunek wykazywany w Europie z Anglii, Francji, Holandii, Niemiec, Włoch i Litewskiej SRR. Ponadto notowany z Ameryki Północnej i Wysp Kanaryjskich.

Występuje w pomieszczeniach na resztkach organicznych. Rzadki.

7. *Cerobasis guestfalica* (KOLBE, 1880).

Hyperetes guestfalicus KOLBE, 1880.

Hyperetes guestfalicus: ENDERLEIN, 1908, ROSEN, 1910, LEHNERT, 1933, SZULCZEWSKI, 1937, 1939, ROESLER, 1937, WŁODARCZYK, 1960, 1963.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1908); Pojezierze Pomorskie (ROESLER 1937); Pojezierze Mazurskie (ROSEN 1910); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Śląsk Dolny (LEHNERT 1933); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1963). Ponadto SZULCZEWSKI (1937) wymienia go z «Pomorza».

Podawany z całej Europy z wyjątkiem Hiszpanii. Notowany również z Ameryki Północnej, Argentyny, Maroka, Południowej Afryki, Australii i Wyspy St. Paul.

Znajdowany na korze rozmaitych drzew, na murach i płotach, rzadziej w domostwach i gniazdach ptaków.

Subordo: *TROCTOMORPHA* ROESLER, 1944.

Familia: *LIPOSCOLIDAE* ENDERLEIN, 1911.

Genus: *Liposcelis* MOTSCHULSKY, 1850.

8. *Liposcelis bostrychophilus* BADONNEL, 1931.

Troctes divinatorius MÜLLER, 1776, partim.

Troctes divinatorius: MAJEWSKI, 1885, DZIĘDZIELEWICZ, 1891, 1920, SCHILLE, 1902, ENDERLEIN, 1906, 1908, PONGRĄCZ, 1919, ROESLER, 1937, SZULCZEWSKI, 1939.

Termes fatidicum LINNAEUS, 1758.

?*Hemerobius fatidicus*: WEIGEL, 1806.

Liposcelis brunneus MOTSCHULSKY, 1852.

Liposcelis brunneus: SCHUBERT, 1933.

Pobrzeże Bałtyku? (ENDERLEIN 1906, 1908); Pojezierze Pomorskie? (ROESLER 1937); Nizina Wielkopolsko-Kujawska? (SZULCZEWSKI 1939); Śląsk Dolny? (WEIGEL 1806); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1963, 1964); Sudety Wschodnie? (SCHUBERT 1933); Beskid Zachodni? (SCHILLE 1902). Ponadto wymieniany ogólnie z «Polski» (MAJEWSKI 1885, DZIĘDZIELEWICZ 1891, 1920, PONGRĄCZ 1919).

Gatunek opisany na podstawie materiału zebranego w Afryce. Wykazywany z Anglii i Francji.

Znajdowany w mieszkaniach oraz laboratoriach, gdzie występuje na skórkach i produktach żywnościowych. Spotykany poza tym w gniazdach.

9. *Liposcelis subfuscus* BROADHEAD, 1947.

Troctes corrodens HEYMONS, 1909.

Liposcelis corrodens: ARNDT, 1928.

Śląsk Dolny? (ARNDT 1928); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1963, 1964).
Gatunek znany dotychczas tylko z Anglii.

Spotykany w magazynach zbożowych, w domostwach ludzkich na resztkach pokarmowych, na skórkach zwierzęcych oraz w gniazdach ptaków.

10. *Liposcelis silvarum* (KOLBE, 1888).

Troctes silvarum KOLBE, 1888.

Troctes silvarum: SCHILLE, 1905, ENDERLEIN, 1906, DZIĘDZIELEWICZ, 1920, SZULCZEWSKI, 1939.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1906); Pojezierze Pomorskie (ROESLER 1937); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Śląsk Dolny (LEHNERT 1933); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1964); Sudety Wschodnie (SCHUBERT 1933); Beskid Zachodni (SCHILLE 1905, DZIĘDZIELEWICZ 1920).

Gatunek wykazywany z Hiszpanii, Francji, Niemiec, Włoch, Czechosłowacji, Łotewskiej i Ukraińskiej SRR i Bułgarii.

Występuje pod korą rozmaitych drzew i krzewów oraz w porostach i gniazdach ptaków.

11. *Liposcelis formicarius* (HAGEN, 1865).

Troctes formicarius HAGEN, 1865.

Troctes formicarius: SCHILLE, 1907.

Beskid Zachodni (SCHILLE 1907); «Galicja» (BROADHEAD 1950).

Gatunek wykazywany z Niemiec, Włoch i okolic Kaliningradu w ZSRR.

Notowany w mrowiskach i pod korą drzew.

12. *Liposcelis liparus* BROADHEAD, 1947.

Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1963, 1964).

Znany dotychczas w Europie z Anglii oraz notowany w Chile.

Spotykany w pomieszczeniach ze zbiorami entomologicznymi, w wilgotnych piwnicach i mieszkanach na szczątkach organicznych, a także w dziuplach i gniazdach ptaków.

13. *Liposcelis rufus* BROADHEAD, 1950.

Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1963).

Wykazywany dotychczas z Anglii oraz z Chile.

Poławiany w gniazdach ptasich.

14. *Liposcelis terricolis* BADONNEL, 1945.

Troctes divinatorius MÜLLER, 1776, partim.

Troctes divinatorius: MAJEWSKI, 1885, DZIĘDZIELEWICZ, 1891, 1920, SCHILLE, 1902, ENDERLEIN, 1906, 1908, PONGRĄCZ, 1919, ROESLER, 1937, SZULCZEWSKI, 1939.

Termes fatidicum LINNAEUS, 1758.

?*Hemerobius fatidicus*: WEIGEL, 1806.

Liposcelis brunneus MOTSCHULSKY, 1852.

Liposcelis brunneus: SCHUBERT, 1933.

Pobrzeże Bałtyku? (ENDERLEIN 1906, 1908); Pojezierze Pomorskie? (ROESLER 1937); Nizina Wielkopolsko-Kujawska? (SZULCZEWSKI 1939); Śląsk Dolny? (WEIGEL 1806); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1963, 1964); Sudety Wschodnie? (SCHUBERT 1933); Beskid Zachodni? (SCHILLE 1902). Ponadto wymieniany ogólnie z Polski? (MAJEWSKI 1885, DZIĘDZIELEWICZ 1891, 1920, PONGRĄCZ 1919).

Notowany z Anglii i Francji, a także z północnej Afryki, Argentyny i Chile.

Występuje w magazynach zbożowych, w zakurzonym ziarnie oraz w pomieszczeniach ze zbiorami entomologicznymi, jak również na kościach i skórkach zwierzęcych oraz w gniazdach ptaków.

Familia: *PSYLLIPSOCIDAE* ENDERLEIN, 1911.

Genus: *Psyllipsocus* SÉLYS-LONGCHAMPS, 1872.

15. *Psyllipsocus ramburi* (SÉLYS-LONGCHAMPS, 1872).

Nymphopsocus ramburi SÉLYS-LONGCHAMPS, 1872.

Pojezierze Pomorskie (ROESLER 1937). Wykazywany również z «Prus Wschodnich» (ROESLER 1937).

a) forma *troglydytes* (ENDERLEIN, 1909).

Nymphopsocus troglydytes ENDERLEIN, 1909.

Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1964): Łódź, wilgotne i ciemne pomieszczenia.

Gatunek i wymieniona jego forma wykazywane w Europie z Francji, Niemiec, Czechosłowacji, Szwecji, Finlandii oraz Armeńskiej SRR. Podawane poza tym z Ameryki Północnej, Korsyki, Algierii, Angoli, Afganistanu, wyspy Guam oraz Australii.

Występują w nowych budowlach na ścianach, często w piwnicach i innych wilgotnych pomieszczeniach na szczątkach organicznych. Spotykane w grotach i kopalniach.

Familia: *EPIPSOCIDAE* PEARMAN, 1936.

Genus: *Epipsocus* HAGEN, 1866.

16. *Epipsocus lucifugus* (RAMBUR, 1842).

Psocus lucifugus RAMBUR, 1842.

Bertkauia prisca KOLBE, 1882.

Bertkauia prisca: SPEISER, 1906, ROSEN, 1910.

Pojezierze Mazurskie (ROSEN 1910); «Śląsk» (SPEISER 1906).

Znany z Anglii, Francji, Belgii, Szwajcarii, Niemiec, Szwecji oraz Ukrainiejskiej SRR.

Gatunek hygrofilny, występuje w jaskiniach i wilgotnych zaroślach.

Subordo: *PSOCOMORPHA* ROESLER, 1944.

Familia: *CAECILIIDAE* ENDERLEIN, 1903.

Genus: *Kolbia* BERTKAU, 1883.

Kolbea ENDERLEIN, 1901.

17. *Kolbia quisquiliarum* BERTKAU, 1883.

Kolbea quisquiliarum: ENDERLEIN, 1906, 1908.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1906, 1908); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939).

Notowany z Niemiec, Francji, Włoch, Finlandii, Szwecji i Łotewskiej SRR.

Gatunek często spotykany na wydmach, pod porostami i na trawach, rzadziej na drzewach.

Genus: *Caecilius* CURTIS, 1837.

18. *Caecilius fuscopterus* (LATREILLE, [1799]).

Psocus fuscopterus LATREILLE, [1799].

Psocus fenestratus CURTIS, 1837.

Psocus fenestratus: SIEBOLD, 1851.

Pobrzeże Bałtyku (SIEBOLD 1851); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1964); Wyżyna Lubelska (PONGRĄCZ 1919); Sudety Wschodnie (SCHUBERT 1933); Beskid Zachodni (SCHILLE 1902; DZIĘDZIELEWICZ 1920).

Gatunek podawany z całej Europy.

Występuje na rozmaitych roślinach, głównie na drzewach i krzewach liściastych.

19. *Caecilius flavidus* (STEPHENS, 1836).

Psocus flavidus STEPHENS, 1836.

Caecilius strigosus CURTIS, 1837.

Psocus strigosus: SIEBOLD, 1851, BRISCHKE, 1886, NOWICKI, 1864, 1865, MAJEWSKI, 1885, DZIĘDZIELEWICZ, 1867.

Pobrzeże Bałtyku (SIEBOLD 1851, BRISCHKE 1886, ENDERLEIN 1906, 1908, ROESLER 1937); Pojezierze Pomorskie (KARL 1937, ROESLER 1937); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Krakowsko-Wieluńska (NOWICKI 1864, 1865, DZIĘDZIELEWICZ 1867, MAJEWSKI 1885); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1964); Wyżyna Lubelska (DZIĘDZIELEWICZ 1867, MAJEWSKI 1885); Beskid Zachodni (SCHILLE 1902); Tatry (WIERZEJSKI 1883, MAJEWSKI 1885, DZIĘDZIELEWICZ 1891). Ponadto DZIĘDZIELEWICZ (1920) gatunek ten wymienia z «obszaru krajów podkarpackich», MAJEWSKI (1882) ogólnie z «Polski», a PONGRÁCZ (1919) podaje, że był «wszędzie zbierany».

Gatunek znajdujący w całej Europie oraz na Wyspach Kanaryjskich.

Występuje na drzewach i krzewach liściastych.

20. *Caecilius despaxi* BADONNEL, 1936.

Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1964).

Notowany z Francji, Niemiec, Szwajcarii, Szwecji i Czechosłowacji.

Występuje na drzewach i głąstych. Rzadki.

21. *Caecilius burmeisteri* BRAUER, 1876.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1906, 1908); Pojezierze Pomorskie (KARL 1937, ROESLER 1937); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1964); Beskid Zachodni (SCHILLE 1902, DZIĘDZIELEWICZ 1920).

Podawany z całej Europy z wyjątkiem Hiszpanii.

Występuje głównie na drzewach i głąstych.

22. *Caecilius piceus* KOLBE, 1882.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1906, 1908); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1964); Beskid Zachodni (SCHILLE 1902, DZIĘDZIELEWICZ 1908).

W Europie podawany z Anglii, Francji, Belgii, Niemiec, Szwajcarii, Szwecji, Finlandii, Łotewskiej i Ukraińskiej SRR oraz Bułgarii.

Występuje głównie na drzewach i krzewach i głąstych, rzadziej na liściastych.

23. *Caecilius atricornis* MAC LACHLAN, 1869.

Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1964).

Znany z Anglii, Francji, Belgii, Holandii, Niemiec, Szwecji, Czechosłowacji, Białoruskiej SRR.

Gatunek rzadki, hygrofilny. Występuje na rozmaitych drzewach i krzewach.

24. *Caecilius gynapterus* TETENS, 1891.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1906, 1908); Pojezierze Pomorskie (KARL 1937).
Znany z Francji, Niemiec i Szwecji.
Występuje w zaroślach o dużej wilgotności.

Genus: *Enderleinella* BADONNEL, 1932.

25. *Enderleinella obsoleta* (STEPHENS, 1836).

Psocus obsoletus STEPHENS, 1836.

Caecilius obsoletus KOLBE, 1880.

Caecilius obsoletus: ROSTOCK, 1887, ENDERLEIN, 1908, SCHILLE, 1905, 1912, ROSEN, 1910,
HARNISCH, 1926, SZULCZEWSKI, 1939.

Caecilius perlatus KOLBE, 1882.

Caecilius perlatus: SCHILLE, 1902, KARL, 1937.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1908, ROESLER 1937); Pojezierze Pomorskie (KARL 1937); Pojezierze Mazurskie (ROSEN 1910); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (ROSTOCK 1888, SZULCZEWSKI 1939); Sudety Wschodnie (HARNISCH 1926); Beskid Zachodni (SCHILLE 1902, 1905, 1912).

Znany z Anglii, Francji, Szwajcarii, Niemiec, Włoch, Szwecji, Czechosłowacji oraz Łotewskiej, Białoruskiej i Armeńskiej SRR.

Występuje na rozmaitych drzewach, przede wszystkim na świerku i jodle.

Familia: *STENOPSOCIDAE* PEARMAN, 1936.

Genus: *Stenopsocus* HAGEN, 1866.

26. *Stenopsocus immaculatus* (STEPHENS, 1836).

Psocus immaculatus STEPHENS, 1836.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1906, 1908, ROESLER 1937); Pojezierze Pomorskie (KARL 1937); Pojezierze Mazurskie (ROSEN 1910); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Krakowsko-Wieluńska (DZIĘDZIELEWICZ 1891, PONGRĄCZ 1919); Wyżyna Małopolska (DZIĘDZIELEWICZ 1891, PONGRĄCZ 1919, WŁODARCZYK 1960, 1964); Beskid Zachodni (SCHILLE 1902, DZIĘDZIELEWICZ 1911); Tatry (WIERZEJSKI 1883, MAJEWSKI 1885, DZIĘDZIELEWICZ 1891, 1895). Ponadto DZIĘDZIELEWICZ (1920) podaje ten gatunek z «Podkarpacia», a BRAUER (1876) z obszaru «Polski».

Znany z całej Europy.

Występuje na rozmaitych drzewach i krzewach, głównie na dębach i świerkach.

27. *Stenopsocus lachlani* KOLBE, 1880.

Stenopsocus immaculatus var. *lachlani* ENDERLEIN, 1906.

Stenopsocus immaculatus var. *lachlani*: ROSEN, 1910, KARL, 1937.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1906, 1908); Pojezierze Pomorskie (KARL 1937); Pojezierze Mazurskie (ROSEN 1910); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1964); Beskid Zachodni (DZIĘDZIELEWICZ 1908).

Notowany z Anglii, Francji, Belgii, Niemiec, Szwecji, Czechosłowacji oraz Estońskiej, Łotewskiej i Ukraińskiej SRR.

Występuje w lasach, głównie na drzewach iglastych.

28. *Stenopsocus stigmaticus* IMHOFF et LABRAM, [1845].

Pojezierze Pomorskie (KARL 1937, ROESLER 1937); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (ROSTOCK 1888, SZULCZEWSKI 1939); Beskid Zachodni (SCHILLE 1902, DZIĘDZIELEWICZ 1920). Poza tym ROSTOCK (1888) wymienia go ze «Śląska» i «Prus Wschodnich», a ROESLER (1937) z «Prus Wschodnich».

Znany z całej Europy.

Występuje na drzewach i krzewach, głównie liściastych.

Genus: *Graphopsocus* KOLBE, 1880.

29. *Graphopsocus cruciatus* (LINNAEUS, 1768).

Hemerobius cruciatus LINNAEUS, 1768.

Psocus 4punctatus FABRICIUS, 1798.

Psocus quadripunctatus: SIEBOLD, 1851.

Pobrzeże Bałtyku (SIEBOLD 1851, ENDERLEIN 1906, 1908, ROESLER 1937); Pojezierze Pomorskie (KARL 1937); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, PONGRĄCZ 1919); Beskid Zachodni (SCHILLE 1905). Ponadto MAJEWSKI (1882) podaje ten gatunek z «Polski» w ogóle.

Notowany z całej Europy, a także z Ameryki Północnej, Maroka, Angoli, Wysp Kanaryjskich, Chin i Japonii.

Występuje na rozmaitych roślinach, najczęściej na dębach.

Familia: *PSOCIDAE* STEPHENS, 1829.

Genus: *Amphigerontia* KOLBE, 1880.

30. *Amphigerontia bifasciata* (LATREILLE, [1799]).

Psocus bifasciatus LATREILLE, [1799].

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1906, 1908, ROESLER 1937); Pojezierze Pomorskie (KARL 1937); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1964); Góry Świętokrzyskie (PONGRĄCZ 1919); Sudety Wschodnie (HARNISCH 1926, SCHUBERT 1933, ROESLER 1937); Beskid Zachodni (SCHILLE 1902, DZIĘDZIELEWICZ 1911, 1920); Tatry (DZIĘDZIELEWICZ 1894, SCHILLE 1912).

Gatunek notowany z Anglii, Francji, Belgii, Niemiec, Szwajcarii, Czechosłowacji, Szwecji oraz Estońskiej, Łotewskiej i Ukraińskiej SRR. Podawany również z Ameryki Północnej.

Występuje na rozmaitych roślinach, w górach lub jako relikw pólnocny.

31. *Amphigerontia contaminata* (STEPHENS, 1836).

Psocus contaminatus STEPHENS, 1836.

Pobrzeże Bałtyku (ROESLER 1937); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1964).

Wykazany z Francji, Niemiec, Czechosłowacji oraz Łotewskiej SRR.

Gatunek notowany na rozmaitych drzewach i krzewach, najczęściej na korze platanów, jodeł i świerków.

Rozprzestrzenienie wymaga rewizji ze względu na duże podobieństwo do gatunku *Amphigerontia bifasciata* (LATR.), z którym był do niedawna mylony.

32. *Amphigerontia intermedia* TETENS, 1891.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1906); Pojezierze Pomorskie (KARL 1937); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1964); Góry Świętokrzyskie (PONGRĄCZ 1919).

Wykazany z Francji, Niemiec, Finlandii i Szwecji oraz ZSRR.

Gatunek rzadki, występuje głównie na brzozie.

Genus: *Blaste* KOLBE, 1883.

Subgenus: *Euclismia* ENDERLEIN, 1925

33. *Blaste (Euclismia) quadrimaculata* (LATREILLE, 1794).

Psocus quadrimaculatus LATREILLE, 1794.

Psocus quadrimaculatus: SIEBOLD, 1851, ENDERLEIN, 1906, 1908, DZIĘDZIELEWICZ, 1920, SZULCZEWSKI, 1939.

Euclismia quadrimaculata: ROESLER, 1937, WŁODARCZYK, 1960, 1964.

Pobrzeże Bałtyku (SIEBOLD 1851, ENDERLEIN 1906, 1908, ROESLER 1937); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1964); Beskid Zachodni (DZIĘDZIELEWICZ 1920).

Gatunek znany z całej Europy.

Występuje na rozmaitych roślinach oraz na murach i pniakach.

34. *Blaste (Euclismia) conspurcata* (RAMBUR, 1842).

Psocus conspurcatus RAMBUR, 1842.

Euclismia conspurcata: WŁODARCZYK, 1964.

Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1964).

Gatunek notowany z Hiszpanii, Francji, Niemiec, Czechosłowacji, Szwecji, europejskiej części ZSRR.

Występuje na drzewach i krzewach liściastych. Przypuszczalnie często mylony z *Blaste (Euclismia) quadrimaculata* (LATR.).

Genus: *Trichadenotecnum* ENDERLEIN, 1909.

Subgenus: *Loensia* ENDERLEIN, 1924.

35. *Trichadenotecnum (Loensia) fasciatum* (FABRICIUS, 1787).

Hemerobius fasciatus FABRICIUS, 1787.

Amphigerontia fasciata: ROSTOCK, 1888, ENDERLEIN, 1906, 1908, ROSEN, 1910, PONGRĄCZ, 1919, SZULCZEWSKI, 1939.

Loensia fasciata: ROESLER, 1937, KARL, 1937, WŁODARCZYK, 1964.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1906, 1908, ROESLER 1937); Pojezierze Pomorskie (KARL 1937); Pojezierze Mazurskie (ROSEN 1910); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1964); Góry Świętokrzyskie (PONGRĄCZ 1919). ROSTOCK (1888) podaje ten gatunek z «Prus».

Występuje w Europie północnej i środkowej.

Spotyka się w pniach i gałęziach drzew liściastych.

36. *Trichadenotecnum (Loensia) variegatum* (LATREILLE, [1799]).

Psocus variegatus LATREILLE, [1799].

Psocus variegatus: SIEBOLD, 1851, BRAUER, 1876, BRISCHKE, 1886, MAJEWSKI, 1882.

Hemerobius variegatus: WEIGEL, 1806.

Amphigerontia variegata: DZIĘDZIELEWICZ, 1891, SCHILLE, 1905, ENDERLEIN, 1906, 1908, ROSEN, 1910, PONGRĄCZ, 1919, SZULCZEWSKI, 1939.

Loensia variegata: ROESLER, 1937, KARL, 1937.

Pobrzeże Bałtyku (SIEBOLD 1851, BRISCHKE 1886, ENDERLEIN 1906, 1908, ROESLER 1937); Pojezierze Pomorskie (KARL 1937); Pojezierze Mazurskie (ROSEN 1910); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Śląsk Dolny (WEIGEL 1806); Wyżyna Małopolska (PONGRĄCZ 1919); Beskid Zachodni (DZIĘDZIELEWICZ 1891, SCHILLE 1905). BRAUER (1876) i MAJEWSKI (1882) wymieniają ten gatunek z Polski w ogóle.

Podawany z całej Europy.

Występuje na rozmaitych drzewach i krzewach.

37. *Trichadenotecnum (Loensia) pearmani* (KIMMINS, 1941).

Loensia pearmani KIMMINS, 1941.

Psocus picicornis STEPHENS, 1836.

Loensia picicornis: WŁODARCZYK, 1960, 1964.

Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1964).

Notowany z Anglii, Francji, Niemiec, Czechosłowacji oraz Łotewskiej SRR.

Subgenus: *Trichadenotecnum* s. str.

38. *Trichadenotecnum (Trichadenotecnum) sexpunctatum* (LINNAEUS, 1761).

Hemerobius sexpunctatus LINNAEUS, 1761.

Psocus sexpunctatus: BRAUER, 1876, DZIĘDZIELEWICZ, 1891, 1920, SCHILLE, 1907, PONGRĄCZ, 1919, SZULCZEWSKI, 1939.

Trichadenotecnum sexpunctatum: ROSEN, 1910, ROESLER, 1937, KARL, 1937, WŁODARCZYK, 1964.

Pojezierze Pomorskie (KARL 1937, ROESLER 1937); Pojezierze Mazurskie (ROSEN 1910); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1964); Nizina Sandomierska (DZIĘDZIELEWICZ 1920) oraz Beskid Zachodni (SCHILLE 1907). PONGRĄCZ (1919) wykazuje ten gatunek z «Gallicji», ROESLER (1937) wymienia go z «Prus Wschodnich», a BRAUER (1876) podaje jako miejsce występowania ogólnie «Polskę».

Gatunek znany z całej Europy. Podawany również z Ameryki Północnej.

Występuje na rozmaitych roślinach.

39. *Trichadenotecnum (Trichadenotecnum) majus* (KOLBE, 1880).

Psocus sexpunctatus var. *major* KOLBE, 1880.

Psocus major (KOLBE) LOENS, 1890.

Psocus major: ENDERLEIN 1906, SCHILLE, 1907.

Trichadenotecnum major: HARNISCH, 1926.

Trichadenotecnum majus: ROESLER, 1937, WŁODARCZYK, 1964.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1906); Pojezierze Pomorskie (ROESLER 1937); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1964); Sudety Wschodnie (HARNISCH 1926); Beskid Zachodni (SCHILLE 1907).

Gatunek wykazywany z Anglii, Francji, Belgii, Niemiec, Szwajcarii, Włoch, Czechosłowacji, Szwecji, Finlandii i Łotewskiej SRR.

Występuje na rozmaitych roślinach.

Genus: *Hyalopsocus* ROESLER, 1954.

40. *Hyalopsocus contrarius* (REUTER, 1893).

Psocus contrarius REUTER, 1893.

Amphigerontia contraria: ENDERLEIN, 1908.

Copostigma contrarium: ROESLER, 1939.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1908); Śląsk Dolny (ROESLER 1939); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1964).

Wykazany z Francji, Niemiec, Czechosłowacji, Finlandii, Łotewskiej i Rosyjskiej SRR oraz Węgier.

Występuje na pniach i gałęziach młodych drzew, często również na wyschniętych drzewkach.

Genus: *Copostigma* ENDERLEIN, 1903.

Subgenus: *Clematostigma* ENDERLEIN, 1906.

41. *Copostigma (Clematostigma) morio* (LATREILLE, 1794).

Psocus morio LATREILLE, 1794.

Psocus morio: ROSTOCK, 1888, SZULCZEWSKI, 1939.

Clematostigma morio: ROESLER, 1937.

Pojezierze Pomorskie (ROESLER 1937); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (ROSTOCK 1888, SZULCZEWSKI 1939).

Wykazany z Anglii, Francji, Hiszpanii, Belgii, Niemiec, Szwajcarii, Czechosłowacji oraz Estońskiej i Łotewskiej SRR.

Występuje najczęściej na lipach i kasztanowcach.

Genus: *Psocus* LATREILLE, 1794.

42. *Psocus bipunctatus* (LINNAEUS, 1761).

Hemerobius bipunctatus LINNAEUS, 1761.

Pobrzeże Bałtyku (SIEBOLD 1851, ENDERLEIN 1906); Pojezierze Pomorskie (KARL 1937, ROESLER 1937); Pojezierze Mazurskie (ROSEN 1910); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1964); Beskid Zachodni (SCHILLE 1905). Ponadto PONGRĄCZ (1919) wykazuje ten gatunek z «Galicji».

Notowany z Anglii, Francji, Hiszpanii, Belgii, Niemiec, Szwajcarii, Włoch, Czechosłowacji, Szwecji, Finlandii oraz Łotewskiej i Ukraińskiej SRR.

Występuje na parkanach, pniach drzew oraz pod korą, a także pod kamieniami.

Genus: *Oreopsocus* ROESLER, 1939.

43. *Oreopsocus montanus* (KOLBE, 1884).

Psocus montanus KOLBE, 1884.

Śląsk Dolny (ROESLER 1939).

Notowany z Francji, Niemiec, Szwajcarii oraz Czechosłowacji.

Występuje na suchych gałęziach jodeł.

Genus: *Metylophorus* PEARMAN, 1932.

Subgenus: *Metylophorus* s. str.

44. *Metylophorus (Metylophorus) nebulosus* (STEPHENS, 1836).

Psocus nebulosus STEPHENS, 1836.

Psocus nebulosus: SIEBOLD, 1851, BRAUER, 1876, MAJEWSKI, 1885, ENDERLEIN, 1906, 1908, SCHILLE, 1907, ROSEN, 1910, DZIĘDZIELEWICZ, 1911, 1920, PONGRĄCZ, 1919, KARL, 1937, SZULCZEWSKI, 1939.

Psocus similis STEPHENS, 1836.

Psocus similis: DZIĘDZIELEWICZ, 1867.

Psocus nebuloso-similis: DZIĘDZIELEWICZ, 1891, 1895.

Metylophorus nebulosus: ROESLER, 1937, WŁODARCZYK, 1960, 1964.

Pobrzeże Bałtyku (SIEBOLD 1851, ENDERLEIN 1906, 1908); Pojezierze Pomorskie (KARL 1937, ROESLER 1937); Pojezierze Mazurskie (ROSEN 1910); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Małopolska (PONGRĄCZ 1919, WŁODARCZYK 1960, 1964); Wyżyna Lubelska (DZIĘDZIELEWICZ 1891); Nizina Sandomierska (MAJEWSKI 1885, DZIĘDZIELEWICZ 1867, 1891); Beskid Zachodni (SCHILLE 1907, DZIĘDZIELEWICZ 1911); Tatry (DZIĘDZIELEWICZ 1895). Ponadto DZIĘDZIELEWICZ (1920) podaje występowanie tego gatunku «w krajach podkarpackich», a BRAUER (1876) wymienia go z «Polski» w ogóle.

Znany z całej Europy. Ponadto wykazywany z Indii, Chin i Japonii.

Występuje na rozmaitych roślinach.

Genus: *Psococerastis* PEARMAN, 1932.

Subgenus: *Psococerastis* s. str.

45. *Psococerastis (Psococerastis) gibbosa* (SULZER, 1776).

Phryganea gibbosa SULZER, 1776.

Hemerobius longicornis FABRICIUS, 1777.

Psocus longicornis: SIEBOLD, 1851, BRAUER, 1876, MAJEWSKI, 1882, 1885, DZIĘDZIELEWICZ, 1891, 1911, 1920, SCHILLE, 1905, ENDERLEIN, 1906, 1908, PONGRĄCZ, 1919, ROSEN, 1910, SZULCZEWSKI, 1939.

Psocus lineatus LATREILLE, [1799].

Psocus lineatus: SIEBOLD, 1851, DZIĘDZIELEWICZ, 1867.

Psocus saltatrix (LINNAEUS, 1746).

Psocus saltatrix: DZIĘDZIELEWICZ, 1891.

Psocus gibbosus: KARL, 1937.

Psococerastis gibbosa: ROESLER, 1937.

Psococerastis gibbosus: WŁODARCZYK, 1964.

Pobrzeże Bałtyku (SIEBOLD 1851, ENDERLEIN 1906, 1908, ROESLER 1937); Pojezierze Pomorskie (KARL 1937, ROESLER 1937); Pojezierze Mazurskie (ROSEN 1910); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Małopolska (PONGRĄCZ 1919, WŁODARCZYK 1964); Nizina Sandomierska (DZIĘDZIELEWICZ

1867, 1891); Beskid Zachodni (SCHILLE 1905, DZIĘDZIELEWICZ 1911). Ponadto DZIĘDZIELEWICZ (1920) podaje, że gatunek ten występuje «w różnych okolicach równinowych jako też w górskich w Karpatach», a MAJEWSKI (1882, 1885) i BRAUER (1876) podają go ogólnie z «Polski».

Gatunek wykazywany z całej Europy. Ponadto notowany z Wysp Kanaryjskich, północnej Azji, Indii oraz Chin.

Występuje głównie na drzewach i krzewach liściastych.

Familia: *MESOPSOCIDAE* ENDERLEIN, 1903, part.

Genus: *Philotarsus* KOLBE, 1880.

46. *Philotarsus picicornis* (FABRICIUS, 1787).

Hemerobius picicornis FABRICIUS, 1787.

Philotarsus flaviceps STEPHENS, 1836.

Philotarsus flaviceps: SCHILLE, 1902, ENDERLEIN, 1906, 1908, ROSEN, 1910, HARNISCH, 1926, DZIĘDZIELEWICZ, 1920, ROESLER, 1937, SZULCZEWSKI, 1939, WŁODARCZYK, 1960.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1906, 1908, ROESLER 1937); Pojezierze Pomorskie (ROESLER 1937); Pojezierze Mazurskie (ROSEN 1910); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1964); Sudety Wschodnie (HARNISCH 1926); Beskid Zachodni (SCHILLE 1902, DZIĘDZIELEWICZ 1920).

Sygnalizowany z całej Europy. Podawany również z Ameryki Północnej.

Występuje głównie na drzewach iglastych, a zwłaszcza na świerkach.

47. *Philotarsus parviceps* ROESLER, 1954.

Śląsk Dolny (ROESLER 1954); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1964).

Podawany dotąd jedynie z Niemiec.

Występuje na rozmaitych drzewach.

Genus: *Cuneopalpus* BADONNEL, 1943.

48. *Cuneopalpus cyanops* (ROSTOCK, 1876).

Elipsocus cyanops ROSTOCK, 1876.

Elipsocus cyanops: ENDERLEIN, 1906, 1908, ROSEN, 1910, HARNISCH, 1926, ROESLER, 1937.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1906, 1908, ROESLER 1937); Pojezierze Mazurskie (ROSEN 1910); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1964); Sudety Wschodnie (HARNISCH 1926).

Gatunek wymieniany z Anglii, Francji, Belgii, Niemiec, Szwajcarii, Czechosłowacji, Szwecji i Finlandii.

Występuje na rozmaitych drzewach i krzewach.

Genus: *Elipsocus* HAGEN, 1866.

49. *Elipsocus abietis* KOLBE, 1880.

Beskid Zachodni (SCHILLE 1902, DZIĘDZIELEWICZ 1920). ROSTOCK (1888) podaje go z «Prus» i «Śląska», a PONGRĄCZ (1919) wymienia ten gatunek z «Polski» bez podania miejsca występowania.

Notowany z Anglii, Francji, Niemiec, Szwecji, Szwajcarii, Finlandii, Litewskiej i Ukraińskiej SRR.

Występuje na drzewach iglastych.

50. *Elipsocus westwoodi* MAC LACHLAN, 1867.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1906, 1908); Pojezierze Pomorskie (KARL 1937, ROESLER 1937); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1964); Beskid Zachodni (SCHILLE 1907).

Notowany z Anglii, Francji, Niemiec, Szwajcarii, Włoch, Holandii, Szwecji, Czechosłowacji, Finlandii oraz Estońskiej, Łotewskiej i Ukraińskiej SRR.

Występuje na rozmaitych drzewach i krzewach.

51. *Elipsocus hyalinus* (STEPHENS, 1836).

Psocus hyalinus STEPHENS, 1836.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1906, 1908, SZULCZEWSKI 1937, ROESLER 1937); Pojezierze Pomorskie (KARL 1937); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939). Ponadto ROSTOCK (1888) wykazuje go z «Prus Wschodnich».

Gatunek notowany z Anglii, Francji, Hiszpanii, Belgii, Niemiec, Szwajcarii, Szwecji, Finlandii oraz Estońskiej, Łotewskiej i Ukraińskiej SRR,

Występuje na drzewach i krzewach liściastych.

Genus: *Pseudopsocus* KOLBE, 1882.

52. *Pseudopsocus rostocki* KOLBE, 1882.

Śląsk Dolny (ROESLER 1939).

Notowany z Anglii, Niemiec, Szwajcarii i Szwecji.

Występuje na dębach.

53. *Pseudopsocus fusciceps* (REUTER, 1893).

Leptella fusciceps REUTER, 1893.

Leptodella fusciceps: REUTER, 1904.

Leptodella fusciceps: SCHILLE, 1907.

Pojezierze Pomorskie (ROESLER 1937); Beskid Zachodni (SCHILLE 1907).

Występuje w Niemczech, Szwajcarii, Austrii, Szwecji i Finlandii.

Pojawia się na porostach, rosnących na korze drzew lub na płotach.

54. *Pseudopsocus meridionalis* BADONNEL, 1936.

Pseudopsocus meridionalis: ROESLER, 1939.

Śląsk Dolny (ROESLER, 1939).

Gatunek wykazywany z Francji, Niemiec i Czechosłowacji.

Występuje na murach i płotach pokrytych porostami, a także pod korą.

BADONNEL (1936) opisał pierwotnie tylko samice; samce opisał ROESLER (1939).

Genus: *Mesopsocus* KOLBE, 1880.

Holoneura TETENS, 1891.

55. *Mesopsocus laticeps* (KOLBE, 1880).

Elipsocus laticeps KOLBE, 1880.

Holoneura laticeps: WŁODARCZYK, 1960, 1964.

Pojezierze Pomorskie (KARL 1937, ROESLER 1937); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1964).

Notowany z Anglii, Francji, Niemiec, Belgii, Szwajcarii, Czechosłowacji, Szwecji, Finlandii i Ukraińskiej SRR. Podawany także z Ameryki Północnej.

Występuje na drzewach i krzewach liściastych.

56. *Mesopsocus unipunctatus* (MÜLLER, 1764).

Hemerobius unipunctatus MÜLLER, 1764.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1906, 1908); Pojezierze Pomorskie (SZULCZEWSKI 1937, KARL 1937, ROESLER 1937); Pojezierze Mazurskie (ROSEN 1910); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1964); Wyżyna Lubelska (PONGRĄCZ 1919); Sudety Wschodnie (HARNISCH 1926); Beskid Zachodni (DZIĘDZIELEWICZ 1911, SCHILLE 1912); Tatry (DZIĘDZIELEWICZ 1920). Podawany ponadto z «całego łańcucha górskiego Karpat» (DZIĘDZIELEWICZ 1920).

Występuje w Europie północnej i środkowej. Ponadto podawany z Ameryki Północnej, Wysp Kanaryjskich i Japonii.

Notowany na drzewach i krzewach, głównie iglastych.

57. *Mesopsocus immunis* (STEPHENS, 1836).

Psocus immunis STEPHENS, 1836.

Pobrzeże Bałtyku (ROESLER 1937).

Występuje w Anglii, Niemczech, Belgii, Szwecji i Łotewskiej SRR.

Notowany na drzewach i krzewach.

Genus: *Trichopsocus* KOLBE, 1882.

58. *Trichopsocus acuminatus* BADONNEL, 1943.

Trichopsocus hirtellus: auct., nec MAC LACHLAN, 1877.

Trichopsocus hirtellus: SZULCZEWSKI, 1939.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: szklarnie w Poznaniu (SZULCZEWSKI 1939).
Wykazywany z Anglii, Francji, ?Hiszpanii, Belgii, Szwajcarii, Włoch, Szwecji,
Finlandii oraz Wysp Kanaryjskich.

Występuje w cieplarniach lub na roślinach egzotycznych (*Camellia* L., *Nerium* L.).

59. *Trichopsocus dali* (MAC LACHLAN, 1867).

Caecilius dali MAC LACHLAN, 1867.

Philotarsus dali: SZULCZEWSKI, 1939.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Krakowsko-
Wieluńska: cieplarnia Ogrodu Botanicznego w Krakowie (SCHILLE 1905).

Znany z Anglii, Francji, Hiszpanii, Belgii, Niemiec i Włoch.

Pospolity w regionie śródziemnomorskim. W pasie klimatu umiarkowanego
w cieplarniach, a także na bukach w Anglii.

Genus: *Reuterella* ENDERLEIN, 1903c.

Reuteriella SZULCZEWSKI, 1937,

60. *Reuterella helvimacula* (ENDERLEIN, 1901).

Leptella helvimacula ENDERLEIN, 1901.

Reuteriella helvimaculata SZULCZEWSKI, 1937.

Pobrzeże Bałtyku (SZULCZEWSKI 1937); Pojezierze Pomorskie (ROESLER 1937);
Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1964); Sudety Wschodnie (SCHUBERT 1933);
Beskid Zachodni (SCHILLE 1905, 1907, DZIĘDZIELEWICZ 1920). ENDERLEIN (1927)
podaje ten gatunek z «Galicji», a ROESLER (1937) z «Prus Wschodnich».

Notowany z Anglii, Francji, Niemiec, Szwajcarii, Czechosłowacji, Szwecji,
Finlandii oraz Łotewskiej i Ukrainskiej SRR.

Występuje najczęściej pod korą, na murach lub na ściętych drzewach.

Pospolity w pasmach górskich oraz na brzegach torfowisk i rzek.

Genus: *Psoculus* ROESLER, 1954.

61. *Psoculus neglectus* (ROESLER, 1935).

Reuterella neglecta ROESLER, 1935.

Reuterella neglecta ROESLER, 1937.

Pojezierze Pomorskie (ROESLER 1937).

Wykazany ponadto dotąd jedynie z Niemiec (Meklemburgia, Palatynat, Nadrenia) i Francji.

Występuje pod korą drzew.

Familia: *Lachesillidae* BADONNEL, 1951.

Genus: *Lachesilla* WESTWOOD, 1840.

Pterodela KOLBE, 1880.

62. *Lachesilla quercus* (KOLBE, 1880).

Pterodela quercus KOLBE, 1880.

Pterodela quercus: SZULCZEWSKI, 1939.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1964).

Notowany z Anglii, Francji, Hiszpanii, Belgii, Niemiec, Szwajcarii, Włoch, Czechosłowacji, Szwecji oraz Łotewskiej i Ukraińskiej SRR. Ponadto wykazany z Maroka.

Występuje na drzewach i krzewach liściastych, głównie na gałęziach dębów.

63. *Lachesilla bernardi* BADONNEL, 1938.

Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960).

Wykazywany dotąd jedynie z Francji i Czechosłowacji.

Występuje głównie na drzewach liściastych.

64. *Lachesilla livida* (ENDERLEIN, 1903).

Pterodela livida ENDERLEIN, 1903.

Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1964).

Podawany z Niemiec, Szwajcarii i Szwecji.

Występuje głównie na drzewach i krzewach liściastych.

65. *Lachesilla pedicularia* (LINNAEUS, 1761).

Hemerobius pedicularius LINNAEUS, 1761.

Psocus domesticus BURMEISTER, 1839.

Psocus domesticus: SIEBOLD, 1851, NOWICKI, 1864, 1865.

Caecilius pedicularius: MAJEWSKI, 1882, 1885, PONGRÁ CZ, 1919.

Pterodela pedicularia: SCHILLE, 1905, 1907, ENDERLEIN, 1906, 1908, ROSEN, 1910, DZIĘDZIELEWICZ, 1920, SZULCZEWSKI, 1939.

Cały obszar Polski.

Gatunek geopolityczny.

Występuje na wszelkich roślinach, w gniazdach ptaków, w mieszkaniach i magazynach.

Familia: *PERIPSOCIDAE* PEARMAN, 1936.

Genus: *Peripsocus* HAGEN, 1866.

66. *Peripsocus phaeopterus* (STEPHENS, 1836).

Psocus phaeopterus STEPHENS, 1836.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1906, 1908, ROESLER 1937); Pojezierze Pomorskie (KARL 1937, ROESLER 1937); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1964); Beskid Zachodni (SCHILLE 1905). PONGRĄCZ (1919) notuje go ponadto z «południa Polski».

Gatunek pospolity w całej Europie.

Występuje na różnych roślinach.

67. *Peripsocus parvulus* KOLBE, 1882.

Pojezierze Pomorskie (ROESLER 1937); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1964); Beskid Zachodni (SCHILLE 1902, 1912, DZIĘDZIELEWICZ 1920).

Podawany z Anglii, Niemiec, Belgii, Francji, Szwajcarii, Czechosłowacji oraz Szwecji.

Występuje głównie na drzewach i krzewach liściastych.

68. *Peripsocus alboguttatus* (DALMAN, 1823).

Psocus alboguttatus DALMAN, 1823.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1906, 1908); Pojezierze Pomorskie (KARL 1937); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1964).

Gatunek znany z Anglii, Francji, Belgii, Niemiec, Szwajcarii, Włoch, Czechosłowacji, Szwecji oraz Łotewskiej i Ukraińskiej SRR. Ponadto notowany z Madery.

Występuje głównie na drzewach i krzewach iglastych.

69. *Peripsocus subfasciatus* (RAMBUR, 1842).

Psocus subfasciatus RAMBUR, 1842.

Peripsocus subpupillatus MAC LACHLAN, 1883.

Peripsocus subpupillatus: ENDERLEIN, 1908, SCHILLE, 1907, SZULCZEWSKI, 1939.

Pobrzeże Bałtyku (ENDERLEIN 1908); Pojezierze Pomorskie (KARL 1937, ROESLER 1937); Nizina Wielkopolsko-Kujawska (SZULCZEWSKI 1939); Wyżyna Małopolska (WŁODARCZYK 1960, 1964); Beskid Zachodni (SCHILLE 1907).

Gatunek pospolity w Europie północnej i środkowej.

Występuje głównie na świerkach i innych drzewach iglastych.

Genus: *Ectopsocus* MAC LACHLAN, 1899.

70. *Ectopsocus briggsi* MAC LACHLAN, 1899.

«Pomorze» (ENDERLEIN 1927, ROESLER 1937).

Występuje w Anglii, Francji, Hiszpanii, Belgii, Niemczech, Szwajcarii, Włoszech. Poza tym wykazywany z Ameryki Północnej, Meksyku, Chile, Wysp Kanaryjskich, Maroka, Kongo, Rodezji, Natalu, Indii, Australii i Nowej Zelandii.

Gatunek geopolityczny. Według ROESLERA (1937) znajdowany również w cieplarniach.

III. TABELA ROZMIESZCZENIA GATUNKÓW

(Podział na krainy podaje mapa na końcu zeszytu)

- Dane pewne
○ Dane nie sprawdzone
? Dane wątpliwe

		Bałtyk	Pobrzeże Bałtyku	Pojezierze Pomorskie	Pojezierze Mazurskie	Nizina Wielk.-Kuj.	Nizina Mazowiecka	Podlasie	Puszcza Białowiecka
		1	2	3	4	5	6	7	7a
1	<i>Lepinotus inquilinus</i> HEYD.	—	—	●	—	●	—	—	—
2	<i>Lepinotus patruelis</i> PEARM.	—	—	—	—	—	—	—	—
3	<i>Lepinotus reticulatus</i> END.	—	—	—	—	—	—	—	—
4	<i>Lepinotus quadrispinosus</i> (OBR)	—	—	—	—	—	—	—	—
5	<i>Trogium pulsatorium</i> (L.)	—	●	—	○	●	—	—	—
6	<i>Cerobasis annulata</i> (HAG.)	—	●	—	—	●	—	—	—
7	<i>Cerobasis guestfalica</i> (KOLBE)	—	●	●	●	●	—	—	—
8	<i>Liposcelis bostrychophilus</i> BAD.	—	○	○	—	○	—	—	—
9	<i>Liposcelis subfuscus</i> BROADH.	—	—	—	—	—	—	—	—
10	<i>Liposcelis silvarum</i> (KOLBE)	—	●	●	—	●	—	—	—
11	<i>Liposcelis formicarius</i> (HAG.)	—	—	—	—	—	—	—	—
12	<i>Liposcelis liparus</i> BROADH.	—	—	—	—	—	—	—	—
13	<i>Liposcelis rufus</i> BROADH.	—	—	—	—	—	—	—	—
14	<i>Liposcelis terricolis</i> BAD.	—	○	○	—	○	—	—	—
15	<i>Psyllipsocus ramburi</i> (SÉL.-LONGCH.)	—	—	●	○	—	—	—	—
15a	<i>Psyllipsocus ramburi</i> (SÉL.-LONGCH.) f. <i>trogodytes</i> (END.)	—	—	—	—	—	—	—	—
16	<i>Epipsocus lucifugus</i> (RAMB.)	—	—	—	●	—	—	—	—
17	<i>Kolbia quisquiliarum</i> BERTK.	—	●	—	—	●	—	—	—
18	<i>Caecilius fuscopterus</i> (LATR.)	—	●	—	—	●	—	—	—
19	<i>Caecilius flavidus</i> (STEPH.)	—	●	●	—	●	—	—	—
20	<i>Caecilius despaxi</i> BAD.	—	—	—	—	—	—	—	—
21	<i>Caecilius burmeisteri</i> BR.	—	●	●	—	●	—	—	—
22	<i>Caecilius piceus</i> KOLBE	—	●	—	—	—	—	—	—
23	<i>Caecilius atricornis</i> MAC LACHL.	—	—	—	—	—	—	—	—
24	<i>Caecilius gynapterus</i> TET.	—	●	●	—	—	—	—	—
25	<i>Enderleinella obsoleta</i> (STEPH.)	—	●	●	●	●	—	—	—
26	<i>Stenopsocus immaculatus</i> (STEPH.)	—	●	●	●	●	—	—	—
27	<i>Stenopsocus lachlani</i> KOLBE	—	●	●	●	●	—	—	—
28	<i>Stenopsocus stigmaticus</i> IMH. et LABR.	—	—	●	—	●	—	—	—
29	<i>Graphopsocus cruciatus</i> (L.)	—	●	●	—	●	—	—	—
30	<i>Amphigerontia bifasciata</i> (LATR.)	—	●	●	—	●	—	—	—
31	<i>Amphigerontia contaminata</i> (STEPH.)	—	●	—	—	—	—	—	—
32	<i>Amphigerontia intermedia</i> TET.	—	●	●	—	—	—	—	—
33	<i>Blaste (Euclismia) quadrimaculata</i> (LATR.)	—	●	—	—	●	—	—	—
34	<i>Blaste (Euclismia) conspurcata</i> (RAMB.)	—	—	—	—	—	—	—	—
35	<i>Trichadenotecnum (Loensia) fasciatum</i> (FABR.)	—	●	●	●	●	—	—	—
36	<i>Trichadenotecnum (Loensia) variegatum</i> (LATR.)	—	●	●	●	●	—	—	—

	8	8a	9	10	11	11a	12	13	14	15	16	17	17a	18	19	20	21
1	●				●												
2	●				●												
3	●				●												
4	●				●								●				
5	●				●						●		○				
6	●				●								○				
7	●				●								○				
8	○				○						○		○				
9	?				●							●	○				
10	●				○						○		○				
11	○				○						○		○				
12					○												
13																	
14																	
15																	
16					●						○	●					
17					●						○	●	○				
17a					●						○	●	○				
18																	
19																	
20																	
21					●						○	●	○				
15a					●												
16																	
17																	
18																	
19					●							●					
20					●							●					
21					●							●					
22					●							●					
23					●							●					
24					●							●					
25					●							●					
26					●							●					
27					●							●					
28					○							○					
29					○							○					
30					○							○					
31					○							○					
32					○							○					
33					○							○					
34					○							○					
35					○							○					
36	●				○							○					

	1	2	3	4	5	6	7	7a
37	<i>Trichadenotecnum (Loensia) pearmani</i> (KIM.)	—	—	—	—	—	—	—
38	<i>Trichadenotecnum (Trichadenotecnum) sex-</i> <i>punctatum</i> (L.)	—	—	●	●	●	—	—
39	<i>Trichadenotecnum (Trichadenotecnum) majus</i> (KOLBE)	—	●	●	—	—	—	—
40	<i>Hyalopsocus contrarius</i> (REUT.)	—	●	—	—	—	—	—
41	<i>Copostigma (Clematostigma) morio</i> (LATR.)	—	—	●	—	●	—	—
42	<i>Psocus bipunctatus</i> (L.)	—	●	●	●	●	—	—
43	<i>Oreopsocus montanus</i> (KOLBE)	—	—	—	—	—	—	—
44	<i>Metylophorus (Metylophorus) nebulosus</i> (STEPH.)	—	●	●	●	●	—	—
45	<i>Psococerastis (Psococerastis) gibbosa</i> (SULZ.)	—	●	●	●	●	—	—
46	<i>Philotarsus picicornis</i> (FABR.)	—	●	●	●	●	—	—
47	<i>Philotarsus parviceps</i> ROESL.	—	—	—	—	—	—	—
48	<i>Cuneopalpus cyanops</i> (ROST.)	—	●	—	●	—	—	—
49	<i>Elipsocus abietis</i> KOLBE	—	—	—	○	—	—	—
50	<i>Elipsocus westwoodi</i> MAC LACHL.	—	●	●	—	●	—	—
51	<i>Elipsocus hyalinus</i> (STEPH.)	—	●	●	○	●	—	—
52	<i>Pseudopsocus rostocki</i> KOLBE	—	—	—	—	—	—	—
53	<i>Pseudopsocus fusciceps</i> (REUT.)	—	—	●	—	—	—	—
54	<i>Pseudopsocus meridionalis</i> BAD.	—	—	—	—	—	—	—
55	<i>Mesopsocus laticeps</i> (KOLBE)	—	—	●	—	—	—	—
56	<i>Mesopsocus unipunctatus</i> (MÜLL.)	—	●	●	●	●	—	—
57	<i>Mesopsocus immunis</i> (STEPH.)	—	●	—	—	—	—	—
58	<i>Trichopsocus acuminatus</i> BAD.	—	—	—	—	●	—	—
59	<i>Trichopsocus dali</i> (MACLACHL.)	—	—	—	—	●	—	—
60	<i>Reuterella helvimacula</i> (END.)	—	●	●	○	—	—	—
61	<i>Psoculus neglectus</i> (ROESL.)	—	—	●	—	—	—	—
62	<i>Lachesilla quercus</i> (KOLBE)	—	—	—	—	●	—	—
63	<i>Lachesilla bernardi</i> BAD.	—	—	—	—	—	—	—
64	<i>Lachesilla livida</i> (END.)	—	—	—	—	—	—	—
65	<i>Lachesilla pedicularia</i> (L.)	—	●	●	●	●	—	—
66	<i>Peripsocus phaeopterus</i> (STEPH.)	—	●	●	—	●	—	—
67	<i>Peripsocus parvulus</i> KOLBE	—	—	●	—	—	—	—
68	<i>Peripsocus albogutatus</i> (DALM.)	—	●	●	—	●	—	—
69	<i>Peripsocus subfasciatus</i> (RAMB.)	—	●	●	—	●	—	—
70	<i>Ectopsocus briggsi</i> MACLACHL.	—	—	●	—	—	—	—

	8	8a	9	10	11	11a	12	13	14	15	16	17	17a	18	19	20	21
37	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	—	—	—	○	●	○	○	—	●	—	—	●	○	—	—	—	—
39	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	●	●	—	—	—	—	—
40	●	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
42	—	—	—	○	●	○	○	—	—	—	—	●	○	—	—	—	—
43	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
44	—	—	—	○	●	—	●	—	●	—	—	●	○	—	—	—	●
45	—	—	—	○	●	—	—	—	●	—	—	●	○	—	—	—	○
46	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	●	●	—	—	—	—	—
47	●	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
48	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—
49	○	—	—	○	○	○	○	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—
50	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—
51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
52	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—
54	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56	—	—	—	—	●	—	●	—	—	—	●	●	—	—	—	—	●
57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
59	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60	—	—	—	○	●	—	○	—	—	—	●	●	○	—	—	—	—
61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
62	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
63	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
64	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
65	●	—	—	●	●	—	○	—	—	—	—	●	●	—	—	—	○
66	—	—	—	○	●	○	○	—	—	—	—	●	○	—	—	—	—
67	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—
68	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
69	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—	—	●	—	—	—	—	—
70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

IV. LITERATURA

a. Prace zawierające wiadomości o gryzkach Polski

- ARNDT W. 1928. *Liposcelis corrodens* (HEYM.) als Schädling an Grissmehlvrörräten. Mitt. Ges. Vorrat., Berlin, 4, pp. 11—12.
- BRAUER F. 1876. Die Neuropteren Europas und insbesondere Oesterreichs mit Rücksicht auf ihre geographische Verbreitung. Festschr. Zool.-Bot. Ges., Wien, pp. 1—38.
- BRISCHKE C. 1886. Bericht über eine zoologische Excursion nach Seeresen im Juni 1886. Ber. Westpr. Bot.-Zool. Ver., Danzig, 9, pp. 73—91.
- BRISCHKE C. 1887. Bericht über eine Excursion nach Hela während des Juli 1887. Ber. Westpr. Bot.-Zool. Ver., Danzig, 10, pp. 13—35.
- BRISCHKE C. 1888. Bericht über eine Excursion nach Steegen, auf der Frischen Nehrung, im Juli 1888. Ber. Westpr. Bot.-Zool. Ver., Danzig, 11, pp. 193—209.
- BRISCHKE C. 1890. Bericht über eine zweite Excursion nach Steegen im Jahre 1889. Ber. Westpr. Bot.-Zool. Ver., Danzig, 13, pp. 32—56.
- DZIEDZIELEWICZ J. 1867. Wykaz owadów siatkoskrzydłych (*Neuroptera*). Spraw. Kom. Fiz., Kraków, [1], pp. (158)—(165).
- DZIEDZIELEWICZ J. 1883. Siciówki (*Neuroptera*) zebrane w okolicach Kołomyi i nad Dniestrem w r. 1882. Spraw. Kom. Fiz., Kraków, 17, pp. (244)—(252).
- DZIEDZIELEWICZ J. 1891. Przegląd fauny krajowej owadów siatkoskrzydłych (*Neuroptera* — *Pseudoneuroptera*). Spraw. Kom. Fiz., Kraków, 26, pp. (26)—(151).
- DZIEDZIELEWICZ J. 1895. Zestawienie zapisków o owadach siatkoskrzydłych w Tatrach podczas pobytu w latach 1891 i 1892. Spraw. Kom. Fiz., Kraków, 30, pp. 1—40, 1 t.
- DZIEDZIELEWICZ J. 1908. Siciarki (*Neuroptera genuina*) i Prasiatnice (*Archiptera*) zebrane w ciągu lat 1904—1905. Spraw. Kom. Fiz., Kraków, 42, pp. 13—25.
- DZIEDZIELEWICZ J. 1911. Owady siatkoskrzydłe (*Neuropteroidea*), zebrane w Zachodnich Karpatach w roku 1909. Spraw. Kom. Fiz., Kraków, 45, pp. 39—44.
- DZIEDZIELEWICZ J. 1920. Owady siatkoskrzydłe ziem Polski (*Insecta neuropteroidea* Poloniae terrarum). Rozpr. Wiad. Muz. Dzieduszyckich, Lwów, 4, (1918), pp. 1—72, tt. 1—2.
- ENDERLEIN G. 1906. Zur Kenntnis der Copeognathen-Fauna Westpreussens. Ber. Westpr. Bot.-Zool. Ver., Danzig, 28, pp. 71—98, 6 ff.
- ENDERLEIN G. 1908. Biologisch-faunistische Moor- und Dünen-Studien. Ein Beitrag zur Kenntnis biosynözischer Regionen in Westpreussen. Ber. Westpr. Bot.-Zool. Ver., Danzig, 30, pp. 54—238, 6 ff., 1 c.
- ENDERLEIN G. 1927. Flechtlinge, *Copeognátha*. W: Die Tierwelt Mitteleuropas. IV, 2. Leipzig, pp. VII, 1 — VII, 16, 38 ff.
- HARNISCH O. 1926. Studien zur Ökologie und Tiergeographie der Moore. Zool. Jb. Syst., Jena, 51, pp. 1—166, 10 ff.
- KARL O. 1937. Ein Beitrag zur Kenntnis der Insectenfauna Ostpommerns. Netzflügler, Geradflügler und Holzläuse. Dohrniana, Stettin, 16, pp. 56—60.
- KOLBE H. J. 1883. Neue Psociden des Königl. zoologischen Museums zu Berlin. Ent. Zeit., Stettin, 44, pp. 65—87.
- LEHNERT W. 1933. Beobachtungen über die Biocönose der Vogelnester. Orn. Monatsber., Berlin, 41, pp. 161—166.

- MAJEWSKI E. 1882. *Insecta Neuroptera polonica*. Systematyczny wykaz owadów żyłkoskrzydłych polskich. Warszawa, 42 pp.
- MAJEWSKI E. 1885. Owady żyłkoskrzydłe (*Neuroptera polonica*). Systematyczny wykaz krajowych sieciarek i prasiatnic. Warszawa, VIII+38+2 pp.
- NOWICKI M. 1864. Przyczynek do owadniczej fauny Galicyi. Kraków, 87 pp.
- NOWICKI M. 1865. *Insecta Haliciae Musei Dzieduszyckiani*. Cracoviae, pp. [1—2], 7—87.
- PAX F. and MASCHKE K. 1935. Die Höhlenfauna des Glatzer Schneeberges. 1. Die rezente Metazoenfauna. Beitr. Biol. Glatzer Schneeberges, Breslau, 1, pp. 4—72, 19 ff., 1 t.
- PONGRÁČZ A. 1919. Beiträge zur Pseudoneuropteren- und Neuropterenfauna Polens. Ann. Hist.-Nat. Mus. Hung., Budapest, 17, pp. 161—177.
- ROESLER R. 1937. Zur Copeognathenfauna Pommerns. Dohrniana, Stettin, 16, pp. 61—74.
- ROESLER R. 1939. Beiträge zur Kenntnis der Copeognathenfauna Deutschlands. Zool. Anz., Leipzig, 125, pp. 157—176, 16 ff.
- ROESLER R. 1954. Neue Gattungen und Arten der deutschen Psocopterenfauna (*Psocoptera*). Beitr. Ent., Berlin, 4, pp. 559—574, 24 ff.
- ROSEN K. Frd. 1910. Beitrag zur Copeognathen-Fauna Ostpreussens. Schr. Phys.-Ökon. Ges., Königsberg, 51, pp. 330—339.
- ROSTOCK M. 1876. Psocidenjagd im Hause. Ent. Nachr., Putbus, 2, pp. 190—192.
- ROSTOCK M. 1888. *Neuroptera Germanica* — Die Netzflüger Deutschlands. Jber. Ver. Naturk., Zwickau, 18, pp. 1—198, 10 tt. (*Psocoptera*: pp. 164—191, tt. 9—10).
- SCHILLE F. 1902. Materyały do fauny owadów siatkoskrzydłych i szarańczaków doliny Popradu. Spraw. Kom. Fiz., Kraków, 36, pp. 77—85.
- SCHILLE F. 1905. Materyały do fauny owadów siatkoskrzydłych i szarańczaków doliny Popradu. Część III. Spraw. Kom. Fiz., Kraków, 38, pp. 36—39.
- SCHILLE F. 1907. Materyały do fauny owadów siatkoskrzydłych i szarańczaków doliny Popradu. Część IV. Spraw. Kom. Fiz., Kraków, 40, pp. 43—45.
- SCHILLE F. 1911. Materyały do fauny owadów krajowych. Spraw. Kom. Fiz., Kraków, 45, pp. 11—38, 1 t.
- SCHILLE F. 1912. Materyały do fauny owadów krajowych. II. Spraw. Kom. Fiz., Kraków, 46, pp. 123—131.
- SCHUBERT K. 1933. Beiträge zur Kenntnis der Tierwelt des Moosbruches im Altvatergebirge (Ost-sudeten). Zeitschr. Morph. Ökolog. Tiere, Berlin, 27, pp. 325—372.
- SIEBOLD C. 1851. Beiträge zur Fauna der wirbellosen Tiere der Provinz Preussen. Neue Preuss. Prov. Bl., Königsberg, 11, 1, pp. 351—359.
- SPEISER P. 1906. Über eine Sammelreise nach Oletzko. Schr. Phys.-Ökon. Ges., Königsberg, 47, pp. 71—78.
- SZULCZEWSKI J. W. 1937. Fauna Pomorza i Prus Wschodnich. Słown. Geogr. Państwa Pol., Warszawa, 1, pp. 149—162, ff. 73—77.
- SZULCZEWSKI J. W. 1939. Wykaz Psotników stwierdzonych w Poznańskim. Pol. Pismo Ent., Lwów, 16—17, (1937—1938), pp. 90—93.
- WEIGEL J. A. V. 1806. Geographische, naturhistorische und technologische Beschreibung des souverainen Herzogtums Schlesien. 10. Verzeichniss der bisher entdeckten in Schlesien lebenden Thiere. Berlin, VIII+(2)+358 pp.
- WIERZEJSKI A. 1883. Dodatek do fauny sieciówek (*Neuroptera*). Spraw. Kom. Fiz., Kraków, 17, pp. (253)—(255).
- WŁODARCZYK J. 1960. Gryzki (*Psocoptera*) zieleńców Łodzi. Fragm. Faun., Warszawa, 8, pp. 469—483, 5 ff.
- WŁODARCZYK J. 1963. Gryzki (*Psocoptera*) z gniazd niektórych gatunków ptaków. Fragm. Faun., Warszawa, 10, pp. 361—366, 3 ff.
- WŁODARCZYK J. 1964. Gryzki (*Psocoptera*) Wyżyny Łódzkiej i terenów przyległych. Fragm. Faun., Warszawa, 11, pp. 143—159, 2 ff.

- BADONNEL A. 1931. Première note sur les Copéognathes de France. Bull. Soc. Zool. France, Paris, **56**, pp. 98—112, 13 ff.
- BADONNEL A. 1932. Copéognathes de France (IVe note). I. Sur un nouveau genre de la famille des *Caeciliidae*. II. Sur l'existence des gonapophyses chez les femelles du genre *Liposcelis* MOTSCH. 1852 (= *Troctes* BURM. 1839). Bull. Soc. Ent. France, Paris, **37**, pp. 77—79, 5 ff.
- BADONNEL A. 1936. Psocoptères de France (7e note). Espèces nouvelles ou peu connues, et description de deux espèces inédites. Bull. Soc. Ent. France, Paris, **41**, pp. 24—29, 6 ff.
- BADONNEL A. 1938. Psocoptères de France (9e note). Diagnoses préliminaires et nouvelles captures. Bull. Soc. Ent. France, Paris, **43**, pp. 17—22.
- BADONNEL A. 1943. Psocoptères. W: Faune de France. 42. Paris. 164 pp., 375 ff.
- BADONNEL A. 1945. Contribution à l'étude des Psocoptères du Maroc. Voyage de L. BERLAND et M. VACHON. Rev. Franç. Ent., Paris, **12**, pp. 31—50, 48 ff.
- BADONNEL A. 1951. Ordre des Psocoptères. W: GRASSÉ P.-P. Traité de Zoologie. 10. Paris, pp. 1301—1340, ff. 1135—1170.
- BERTKAU P. 1883. Ueber den Geschlechtsdimorphismus und die Speicheldrüsen der Psociden und ein Verzeichniss der bisher bei Bonn beobachteten Arten. Verh. Naturh. Ver. Preuss. Rheinl., Bonn, **39**, pp. 127—133.
- BROADHEAD E. 1947. New species of *Liposcelis* MOTSCHULSKY (*Corrodentia*, *Liposcelidae*) in England. Trans. R. Ent. Soc., London, **98**, 3, pp. 41—58, 9 ff., 1 t.
- BROADHEAD E. 1950. A revision of the genus *Liposcelis* MOTSCH. with notes on the position of this genus in the order *Corrodentia* and on the variability of ten *Liposcelis* species. Trans. R. Ent. Soc., London, **101**, 10, pp. 335—388, 28 ff., 3 tt.
- BURMEISTER H. 1839. Handbuch der Entomologie. 2, (2), II. Berlin, pp. 882—935.
- CURTIS J. 1837. British Entomology. London. (*Psocoptera*: **14**, tt. 648—651).
- DALMAN J. W. 1823. Analecta entomologica. Holmiae, VII+104+(4) pp., 4 tt. (*Psocoptera*: p. 98).
- ENDERLEIN G. 1901. Neue deutsche und exotische Psociden sowie Bemerkungen zur Systematik. Zool. Jb. Syst., Jena, **14**, pp. 537—548.
- ENDERLEIN G. 1903a. Die Copeognathen des indo-australischen Faunengebietes. Ann. Hist.-Nat. Mus. Hung., Budapest, **1**, pp. 179—344, 12 ff., tt. III—XIV.
- ENDERLEIN G. 1903b. Zur Kenntnis europäischer Psociden. Zool. Jb. Syst., Jena, **18**, pp. 365—382, t. 19.
- ENDERLEIN G. 1903c. Über die Morphologie, Gruppierung und systematische Stellung der Corrodentien. Zool. Anz., Leipzig, **26**, pp. 423—437, 4 ff.
- ENDERLEIN G. 1905. Morphologie, Systematik und Biologie der Atropiden und Troctiden. Res. Swed. Zool. Exp. Egypt and White Nile 1901, Uppsala, **18**, 58 pp., 11 ff., 4 tt.
- ENDERLEIN G. 1906. Die australischen Copeognathen. Zool. Jb. Syst., Jena, **23**, pp. 401—412, t. 23.
- ENDERLEIN G. 1909. Neue Gattungen und Arten nordamerikanischer Copeognathen. Boll. Lab. Zool., Portici, **3**, pp. 329—339, 4 ff.
- ENDERLEIN G. 1911. Die fossilen Copeognathen und ihre Phylogenie. Paleontographica, Stuttgart, **58**, pp. (3)+281—360, 18 ff., tt. XXI—XXVII.
- ENDERLEIN G. 1924. Copeognathen. W: DAMPH A., Zur Kenntnis der estländischen Moorfauna (II). SB. Ges. Naturf. Fr., Berlin, **31**, pp. 34—37.
- ENDERLEIN G. 1925. Beiträge zur Kenntnis der Copeognathen. IX. Konowia, Wien, **4**, pp. 97—108, 1 f.
- FABRICIUS J. C. 1787. Mantissa Insectorum. I. Hafniae, XX+348 pp.
- HAGEN H. 1865. Synopsis of the *Psocina* without ocelli. Ent. Monthly Mag., London, **2**, pp. 121—124.
- HAGEN H. 1866. *Psocinorum* et *Embidinorum* Synopsis synonymica. Abh. Zool.-Bot. Ges., Wien, **16**, pp. 201—222.
- HEYDEN G. H. 1850. Zwei neue deutsche Neuropteren-Gattungen. Ent. Ztg., Stettin, **11**, pp. 83—85.

- HEYMONS R. 1909. Ein neuer *Troctes* als Schädling in Buchweizengrütze. (*Corrod.*) Dtsch. Ent. Ztschr., Berlin, 1909, pp. 452—455, 3 ff.
- ILLIGER J. C. W. 1798. KUGELANN Verzeichniss der Käfer Preussens, ausgearbeitet von ILLIGER, mit einer vorrede von HELLWIG und angehängten Versuch einer natürlichen Ordnung und Gattungsfolge der Insecten. Halle, I—XLI+510 pp.
- IMHOFF L. und LABRAM J. D. [1845]. Insecten der Schweiz. 4. Basel, [79 pp., 79 tt.].
- KIMMINS D. E. 1941. A list of the *Psocoptera* of Kent, Surrey and Sussex, with a revised list of the British species. J. Soc. Brit. Ent., Southampton, 2 (3), pp. 93—98.
- KOLBE H. J. 1880. Monographie der deutschen Psociden mit besonderer Berücksichtigung der Fauna Westfalens. Jber. Zool., Sect. Westfäl. Prov.-Ver., Münster, 8, (1879), pp. 73—142, 4 tt.
- KOLBE H. J. 1882. Neue Psociden der paläarktischen Region. Ent. Nachr., Stettin, 8, pp. 207—212.
- KOLBE H. J. 1883. Neue Psociden des Königl. zoologischen Museums zu Berlin. Ent. Ztg., Stettin, 44, pp. 65—87.
- KOLBE H. J. 1884. Ueber die von Herrn LUDY in Ober-Bayern, Kärnten und Littorale gesammelten Psociden. Ent. Ztg., Berlin, 28, pp. 380—382.
- KOLBE H. J. 1888. *Troctes silvarum* sp. n., eine im Freien lebende Verwandte der Staublaus. Ent. Nachr., Berlin, 14, pp. 234—236.
- LATREILLE P.A. 1794. Découverte de nids de *Termes*, et *Psocus* décrits. Bull. Soc. Philom., Paris, 1, pp. 84—85.
- LATREILLE P. A. [1799]. Le genre *Psocus*. W: COQUEBERT. Illustratio iconographica insectorum. 1. 2+44 pp., 10 tt.
- LATREILLE P. A. 1810. Considérations générales sur l'Ordre naturel des Animaux composants les Classes des Crustacés, des Arachnides et des Insectes. Paris. 444 pp. (*Psocoptera*: pp. 277, 435).
- LEACH W. E. 1815. Entomology. BREWSTER. Edinburgh Encyclopedia. IX, 1. Edinburgh, pp. 57—172. (*Psocoptera*: p. 139).
- LINNAEUS C. 1759. Systema Naturae. I. Ed. 10. Holmiae, 4+824 pp.
- LINNAEUS C. 1761. Fauna suecica. Ed. II. Stockholmiae, 578 pp., 2 tt.
- LINNAEUS C. 1768. Systema Naturae. Ed. XII. Holmiae.
- LOENS H. 1890. Zur Psocidenfauna Westfalens. Ent. Ztg., Stettin, 51, pp. 5—8.
- MAC LACHLAN R. 1867. Monograph of the English *Psocidae*. Ent. Monthly Mag., London, 3, pp. 177—181, 194—197, 226—231, 241—245, 270—276, 1 t.
- MAC LACHLAN R. 1869. Description of a new species of *Psocidae* (*Caecilius atricornis*) inhabiting Britain. Ent. Monthly Mag., London, 5, p. 196.
- MAC LACHLAN R. 1877. Description d'un Psocide nouveau pour la Belgique. CR Seances Soc. Ent. Belgique, Bruxelles, 20, pp. LIV—LV.
- MAC LACHLAN R. 1883. Remarks on certain *Psocidae*, chiefly British. Ent. Monthly Mag., London, 19, pp. 181—185, 3 ff.
- MAC LACHLAN R. 1899. *Ectopsocus briggsi*, a new genus and species of *Psocidae* found in England. Ent. Monthly Mag., London, 35, pp. 277—278, 4 ff.
- MOTSCHULSKY V. 1852. Études entomologiques. Helsingfors. 1, (1853), 80 pp. (*Psocoptera*: pp. 19—20).
- MÜLLER O. F. 1764. Fauna insectorum Fridrichsdaliana sive methodica descriptio insectorum agri Fridrichsdalensis, cum characteribus etc. Hafniae et Lipsiae, XXIV+96 pp.
- MÜLLER O. F. 1776. Zoologiae Danicae prodromus, seu animalium Daniae et Norvegiae indigenarum characteres, nomina, et synonyma imprimis popularium. Hafniae et Lipsiae, XXXII+274 pp.
- OBR St. 1948. K poznání moravských pisivek (ČSR). Spisy přír. Masaryk. Univ., Brno, 306, 2, 108 pp., 196 ff.
- PEARMAN J. V. 1931. A new species of *Lepinotus* (*Psocoptera*). Ent. Monthly Mag., London, 67, pp. 47—50, 4 ff.

- PEARMAN J. V. 1932. Notes on the genus *Psocus*, with special references to the British Psocids. Ent. Monthly Mag., London, **68**, pp. 193—204.
- PEARMAN J. V. 1936. The Taxonomy of the *Psocoptera*: Preliminary Sketch. Proc. Ent. Soc., London (B), **5**, pp. 58—62.
- RAMBUR J. P. 1842. Histoire naturelle des Insectes Névroptères. Paris, XVII+534 pp., 12 tt.
- REUTER O. M. 1893. *Corrodentia fennica*. I. *Psocidae*. Acta Soc. Fauna Flora Fenn., Helsingforsiae, **9**, 49 pp., 1 t.
- REUTER O. M. 1904. Neue Beiträge zur Kenntnis der Copeognathen Finnlands. Acta Soc. Fauna Flora Fenn., Helsingfors, **26**, pp. 1—28, 3 tt.
- ROESLER R. 1935. *Reuterella neglecta* nov. spec., eine neue rindenbewohnende Copeognathen-Art. Zool. Anz., Leipzig, **111**, pp. 93—95, 8 ff.
- ROESLER R. 1944. Die Gattungen der Copeognathen. Ent. Ztg., Stettin, **105**, pp. 117—166.
- ROSTOCK M. 1876. Psocidenjagd im Hause. Ent. Nachr., Putbus, **2**, pp. 190—192.
- SÉLYS-LONGCHAMPS E. 1872. Notes on two new genera of *Psocidae*. Ent. Monthly Mag., London, **9**, pp. 145—146, 2 ff.
- SHIPLEY A. E. 1904. The orders of Insects. Zool. Anz., Leipzig, **27**, pp. 259—262.
- SMITHERS C. N. 1967. A Catalogue of the *Psocoptera* of the World. Austral. Zool., Sydney, **14**, 1, 145 pp.
- STEPHENS J. F. 1829. A systematic catalogue of British Insects. 1. London, XX+380 pp. (*Psocoptera*: pp. 312—314).
- STEPHENS J. F. 1835. Illustrations of British Entomology. VI. London, 240 pp., tt. XXVIII—XXXIV. (*Psocoptera*: pp. 115—129).
- SULZER J. H. 1776. Abgekürzte Geschichte der Insecten nach dem Linneischen System. Winterthur, 1, XXVIII+247 pp; 2, 72 pp., 37 tt.
- TETENS H. 1891. Zur Kenntnis der deutschen Psociden. Ent. Nachr., Berlin, **17**, pp. 369—384.
- WESTWOOD J. O. 1840. Synopsis of the genera of British Insects. London, 158 pp. (*Psocoptera*: pp. 46—47, 158).

V. INDEKS NAZW SYSTEMATYCZNYCH

- abietis* KOLBE, *Elipsocus* 21, 30
acuminatus BAD., *Trichopsocus* 23, 30
alboguttatus (DALM.), *Peripsocus* 25, 30
alboguttatus DALM., *Psocus* 25
Amphigerontia KOLBE 14
annulata: END., SZULCZ., WŁOD., *Myopsoc-*
nema 7
annulata (HAG.), *Cerobasis* 7, 28
annulata HAG., *Clothilla* 7
atricornis MAC LACHL., *Caecilius* 12, 28
Atropos LEACH 7

bernardi BAD., *Lachesilla* 24, 30
bifasciata (LATR.), *Amphigerontia* 14, 15, 28
bifasciatus LATR., *Psocus* 14
bipunctatus L., *Hemerobius* 18
bipunctatus (L.), *Psocus* 18, 30
Blaste KOLBE 15
bostrychophilus BAD., *Liposcelis* 3, 8, 28
briggsi MAC LACHL., *Ectopsocus* 26, 30
brunneus MOTSCH., *Liposcelis* 8, 10
brunneus: SCHUB., *Liposcelis* 8, 10
burmeisteri BR., *Caecilius* 12, 28

Caeciliidae END. 11
Caecilius CURT. 11
Canellia L. 23
Cerobasis KOLBE 7
Clematostigma END. 18
conspurcata (RAMB.), *Blaste* (*Euclismia*) 15, 28
conspurcata: WŁOD., *Euclismia* 15
conspurcatus RAMB., *Psocus* 15
contaminata (STEPH.), *Amphigerontia* 15, 28
contaminatus STEPH., *Psocus* 15
contraria: END., *Amphigerontia* 17
contrarium: ROESL., *Copostigma* 17
contrarius (REUT.), *Hyalopsocus* 17, 30
contrarius REUT., *Psocus* 17
Copeognatha END. 6
Copostigma END. 18
corrodens: ARNDT, *Liposcelis* 9
corrodens (HEYM.), *Liposcelis* 3

corrodens HEYM., *Troctes* 9
Corrodentia REUT. 6
cruciatus (L.), *Graphopsocus* 14, 28
cruciatus L., *Hemerobius* 14
Cuneopalpus BAD. 20
cyanops: END., ROSEN., HARN., ROESL.,
Elipsocus 20
cyanops (ROST.), *Cuneopalpus* 20, 30
cyanops ROST., *Elipsocus* 20

dalii MAC LACHL., *Caecilius* 23
dalii (MAC LACHL.), *Trichopsocus* 23, 30
dalii: SZULCZ., *Philotarsus* 23
despaxi BAD., *Caecilius* 12, 28
dispar TET., *Hemineura* 3
divinatorius: MAJ., DZIĘDZIEL., SCHILLE, END.,
PONGR., ROESL., SZULCZ., *Troctes* 8, 10
divinatorius (MÜLL.), *Liposcelis* 3
divinatorius MÜLL., *Troctes* 8, 10
domesticus BURM., *Psocus* 24
domesticus: SIEB., NOW., *Psocus* 24
Ectopsocus MAC LACHL. 26
Elipsocus HAG. 21
Enderleinella BAD. 13
Epipsocidae PEARM. 11
Epipsocus HAG. 11
Euclismia END. 15

fasciata: ROESL., KARL., WŁOD., *Loensia* 16
fasciata: ROST., END., ROSEN., PONGR., SZULCZ.,
Amphigerontia 16
fasciatum (FABR.), *Trichadenotectum* (*Loensia*)
16, 28
fasciatus FABR., *Hemerobius* 16
fatidicum L., *Termes* 8, 10
fatidicus: WEIGEL,? *Hemerobius* 8, 10
fenestratus CURT., *Psocus* 11
fenestratus: SIEB., *Psocus* 11
flaviceps STEPH., *Philotarsus* 20
flaviceps: SCHILLE, END., ROSEN., HARN., DZIĘ-
DZIEL., ROESL., SZULCZ., WŁOD., *Philotarsus* 20
flavidus (STEPH.), *Caecilius* 12, 28

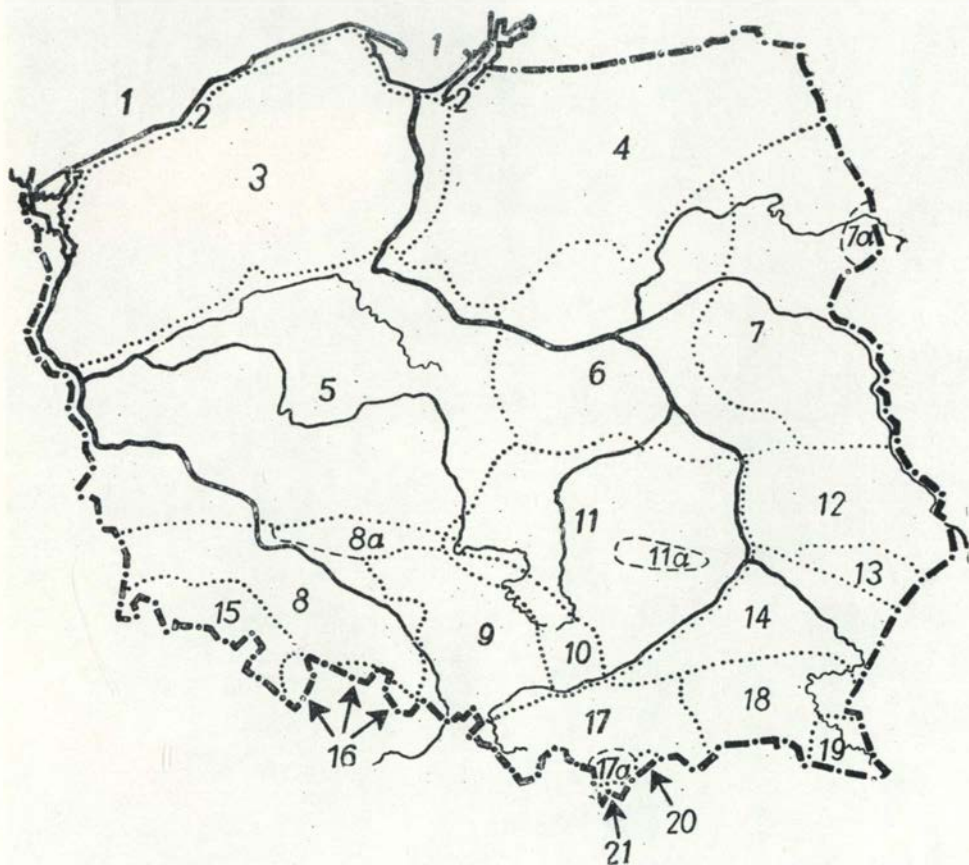
- flavidus* STEPH., *Psocus* 12
formicarius (HAG.), *Liposcelis* 3, 9, 28
formicarius HAG., *Troctes* 9
formicarius: SCHILLE, *Troctes* 9
fusciceps REUT., *Leptella* 21
fusciceps: REUT., *Leptodella* 21
fusciceps (REUT.), *Pseudopsocus* 21, 30
fusciceps: SCHILLE, *Leptodella* 21
fuscopterus (LATR.), *Caecilius* 11, 28
fuscopterus LATR., *Psocus* 11
- germanicum* ROESL., *Trichadenotecnum* 3
gibbosa: ROESL., *Psococerastis* 19
gibbosa SULZ., *Phryganea* 19
gibbosa (SULZ.), *Psococerastis* (*Psococerastis*) 19, 30
gibbosus: KARL, *Psocus* 19
gibbosus: WŁOD., *Psococerastis* 19
Graphopsocus KOLBE 14
greeni (PEARM.), *Lachesilla* 3
guestfalica (KOLBE), *Cerobasis* 8, 28
guestfalicus: END., ROSEN., LEHNERT, SZULCZ., ROESL., WŁOD., *Hyperetes* 8
guestfalicus KOLBE, *Hyperetes* 8
gynapterus TET., *Caecilius* 13, 28
- helvimacula* END., *Leptella* 23
helvimacula (END.), *Reuterella* 23, 30
helvimaculata SZULCZ., *Reuteriella* 23
hirtellus: auct., nec MAC LACHL., *Trichopsocus* 23
hirtellus: SZULCZ., *Trichopsocus* 23
Holoneura TET. 22
hyalinus (STEPH.), *Elipsocus* 21, 30
hyalinus STEPH., *Psocus* 21
Hyalopsocus ROESL. 17
Hyperetes KOLBE 7
- immaculatus* STEPH., *Psocus* 13
immaculatus (STEPH.), *Stenopsocus* 13, 28
immaculatus var. *lachlani* END., *Stenopsocus* 13
immaculatus var. *lachlani*: ROSEN, KARL, *Stenopsocus* 13
immunis (STEPH.), *Mesopsocus* 22, 30
immunis STEPH., *Psocus* 22
inquilinus HEYD., *Lepinotus* 6, 28
intermedia TET., *Amphigerontia* 15, 28
- Kolbea* END., 11
Kolbia BERT. 11
Lachesilla WESTW. 24
Lachesillidae BAD. 24
- lachlani* END., *Stenopsocus immaculatus* var. 13
lachlani KOLBE, *Stenopsocus* 13, 28
lachlani: ROSEN, KARL, *Stenopsocus immaculatus* var. 13
laticeps KOLBE, *Elipsocus* 22
laticeps (KOLBE), *Mesopsocus* 22, 30
laticeps: WŁOD., *Holoneura* 22
Lepinotus HEYD. 6
lineatus LATR., *Psocus* 19
lineatus: SIEB., DZIĘDZIEL., *Psocus* 19
liparus BROADH., *Liposcelis* 9, 28
Liposcelidae END. 8
Liposcelis MOTSCH. 3, 8
livida (END.), *Lachesilla* 24, 30
livida END., *Pterodera* 24
Loensia END. 16
longicornis FABR., *Hemerobius* 19
longicornis: SIEB., BR., MAJ., DZIĘDZIEL., SCHILLE, END., PONGR., ROSEN, SZULCZ., *Psocus* 19
lucifugus (RAMB.), *Epipsocus* 11, 28
lucifugus RAMB., *Psocus* 11
- major*: END., SCHILLE, *Psocus* 17
major: HARN., *Trichadenotecnum* 17
major (KOLBE) LOENS, *Psocus* 17
major KOLBE, *Psocus sexpunctatus* var. 17
majus (KOLBE), *Trichadenotecnum* (*Trichadenotecnum*) 17, 30
majus: ROESL., WŁOD., *Trichadenotecnum* 17
mendax PEARM., *Liposcelis* 4
meridionalis BAD., *Pseudopsocus* 22, 30
meridionalis: ROESL., *Pseudopsocus* 22
Mesopsocidae END. 20
Mesopsocus KOLBE 22
Metylophorus PEARM. 19
Metylophorus s. str. 19
montanus (KOLBE), *Oreopsocus* 18, 30
montanus KOLBE, *Psocus* 18
morio (LATR.), *Copostigma* (*Clematostigma*) 18, 30
morio LATR., *Psocus* 18
morio: ROESL., *Clematostigma* 18
morio: ROST., SZULCZ., *Psocus* 18
Myopsocnema END. 7
- nebuloso-similis* DZIĘDZIEL., *Psocus* 19
nebulosus: ROESL., WŁOD., *Metylophorus* 19
nebulosus: SIEB., BR., MAJ., END., SCHILLE, ROSEN, DZIĘDZIEL., PONGR., KARL., SZULCZ., *Psocus* 19

- nebulosus* (STEPH.), *Metylophorus* (*Metylophorus*) 19, 30
nebulosus STEPH., *Psocus* 19
neglecta ROESL., *Reuterella* 23
neglectus (ROESL.), *Psoculus* 23, 30
Nerium L. 23
- obsoleta* (STEPH.), *Enderleinella* 13, 28
obsoletus KOLBE, *Caecilius* 13
obsoletus: ROST., END., SCHILLE., ROSEN, HARN., SZULCZ., *Caecilius* 13
obsoletus STEPH., *Psocus* 13
Oreopsocus ROESL. 18
- parviceps* ROESL., *Philotarsus* 20, 30
parvulus KOLBE, *Peripsocus* 25, 30
patruelis PEARM., *Lepinotus* 6, 28
pearmani KIM., *Loensia* 16
pearmani (KIM.), *Trichadenotecnum* (*Loensia*) 16, 30
pedicularia (L.), *Lachesilla* 24, 30
pedicularia: SCHILLE, END., ROSEN, DZIĘDZIEL., SZULCZ., *Pterodela* 24
pedicularius L., *Hemerobius* 24
pedicularius: MAJ., PONGR., *Caecilius* 24
Peripsocidae PEARM. 25
Peripsocus HAG. 25
perlatus KOLBE, *Caecilius* 13
parlatus: SCHILLE, KARL, *Caecilius* 13
phaeopterus (STEPH.), *Peripsocus* 25, 30
phaeopterus STEPH., *Psocus* 25
Philotarsus KOLBE 20
piceus KOLBE, *Caecilius* 12, 28
picornis FABR., *Hemerobius* 20
picornis (FABR.), *Philotarsus* 20, 30
picornis STEPH., *Psocus* 16
picornis: WŁOD., *Loensia* 16
prisca KOLBE, *Bertkauia* 11
prisca: SPEISER, ROSEN, *Bertkauia* 11
Pseudopsocus KOLBE 21
Psococerastis PEARM. 19
Psococerastis s. str. 19
Psocidae STEPH. 14
Psocomorpha ROESL. 11
Psocoptera SHIP. 3, 4, 5, 6
Psoculus ROESL. 23
Psocus LATR. 18
Psoquillae LATR. 6
Psyllipsocidae END. 10
Psyllipsocus SÉL.-LONGCH. 10
Pterodela KOLBE 24
pulsatoria: MAJ., *Clothilla* 7
pulsatoria: NOW., DZIĘDZIEL., *Atropos* 7
pulsatoria: SZULCZ., *Atropos* 7
pulsatorium (L.), *Atropos* 7
pulsatorium L., *Termes* 7
pulsatorium (L.), *Trogium* 7, 28
pulsatorium: PONGR., WŁOD., *Atropos* 7
pulsatorius: DZIĘDZIEL., *Atropos* 7
pulsatorius: SIEB., *Troctes* 7
pulsatorius: WEIGEL, *Hemerobius* 7
- quadrinaculata* (LATR.), *Blaste* (*Euclismia*) 15, 16, 28
quadrinaculata: ROESL., WŁOD., *Euclismia* 15
quadrinaculatus LATR., *Psocus* 15
quadrinaculatus: SIEB., END., DZIĘDZIEL., SZULCZ., *Psocus* 15
4punctatus (FABR.), *Psocus* 14
quadripunctatus: SIEB., *Psocus* 14
quadrispinosus OBR., *Heterolepinotus* 7
quadrispinosus (OBR.), *Lepinotus* 7, 28
quadrispinosus: WŁOD., *Heterolepinotus* 7
quercus (KOLBE), *Lachesilla* 24, 30
quercus KOLBE, *Pterodela* 24
quercus: SZULCZ., *Pterodela* 24
quisquiliarum BERT., *Kolbia* 11, 28
quisquiliarum: END., *Kolbea* 11
- ramburi* SÉL.-LONGCH., *Nymphopsocus* 10
ramburi (SÉL.-LONGCH.), *Psyllipsocus* 10, 28
ramburi f. *troglydites* (END.), *Psyllipsocus* 28
reticulatus END., *Lepinotus* 6, 28
Reuterella END. 23
Reuteriella SZULCZ. 23
rostocki KOLBE, *Pseudopsocus* 21, 30
rufus BROADH., *Liposcelis* 9, 28
- saltatrix*: DZIĘDZIEL., *Psocus* 19
saltatrix (L.), *Psocus* 19
sericea KOLBE, *Atropos* 6
sericea: ROST., *Atropos* 6
sericea: SZULCZ., *Atropos* 6
sexpunctatum (L.), *Trichadenotecnum* (*Trichadenotecnum*) 17, 30
sexpunctatum: ROSEN, ROESL., KARL, WŁOD., *Trichadenotecnum* 17
sexpunctatus: BR., DZIĘDZIEL., SCHILLE, PONGR., SZULCZ., *Psocus* 17
sexpunctatus L., *Hemerobius* 17
sexpunctatus var. *major* KOLBE, *Psocus* 17
silvarum (KOLBE), *Liposcelis* 3, 9, 28
silvarum KOLBE, *Troctes* 9

- silvarum*: SCHILLE, END., DZIĘDZIEL., SZULCZ.,
Troctes 9
similis: DZIĘDZIEL., *Psocus* 19
similis STEPH., *Psocus* 19
Stenopsocus HAG. 13
Stenopsocidae PEARM. 13
stigmaticus IMH. et LABR., *Stenopsocus* 14, 28
strigosus CURT., *Caecilius* 12
strigosus: SIEB., BR., NOW., MAJ., DZIĘDZIEL.,
Psocus 12
subfasciatus (RAMB.), *Peripsocus* 25, 30
subfasciatus RAMB., *Psocus* 25
subfuscus BROADH., *Liposcelis* 4, 9, 28
subpupillatus: END., SCHILLE, SZULCZ., *Peripso-*
cus 25
subpupillatus MAC LACHL., *Peripsocus* 25

terricolis BAD., *Liposcelis* 3, 10, 28
Troctomorpha ROESL. 8
Trichadenotecnum END. 16
Trichadenotecnum s. str. 17

Trichopsocus KOLBE 23
Trogiidae END. 6
Trogiomorpha ROESL. 6
Trogium ILLIGER 7
trogloodytes END., *Nymphopsocus* 10
trogloodytes (END.), *Psyllipsocus ramburi* f. 10,
28

unipunctatus MÜLL., *Hemerobius* 22
unipunctatus (MÜLL.), *Mesopsocus* 22, 30

variegata: DZIĘDZIEL., SCHILLE, END., ROSEN,
PONGR., SZULCZ., *Amphigerontia* 16
variegata: ROESL., KARL, *Loensia* 16
variegatum (LATR.), *Trichadenotecnum (Loensia)*
16, 28
variegatus LATR., *Psocus* 16
variegatus: SIEB., BR., BRISCH., MAJ., *Psocus* 16
variegatus: WEIGEL, *Hemerobius* 16

westwoodi MAC LACHL., *Elipsocus* 21, 30

PODZIAŁ POLSKI NA KRAINY

1 Bałtyk	11a Góry Świętokrzyskie
2 Pobrzeże Bałtyku	12 Wyżyna Lubelska
3 Pojezierze Pomorskie	13 Rostocze
4 Pojezierze Mazurskie	14 Nizina Sandomierska
5 Nizina Wielkopolsko-Kujawska	15 Sudety Zachodnie
6 Nizina Mazowiecka	16 Sudety Wschodnie
7 Podlasie	17 Beskid Zachodni
7a Puszcza Białowieska	17a Kotlina Nowotarska
8 Śląsk Dolny	18 Beskid Wschodni
8a Wzgórza Trzebnickie	19 Bieszczady
9 Śląsk Górny	20 Pieniny
10 Wyżyna Krakowsko-Wieluńska	21 Tatry
11 Wyżyna Małopolska	

Podziału obszaru Polski na kraje dokonano tymczasowo do celów roboczych. Nie należy go uważać za podział zoogeograficzny, uzasadniony w pełni odpowiednimi badaniami faunistycznymi.

«Katalog fauny Polski» wydaje Instytut Zoologiczny Polskiej Akademii Nauk.

W sprawach wymiany należy zwracać się pod adresem: Biblioteka Instytutu Zoologicznego Polskiej Akademii Nauk, Warszawa, ul. Wilcza 64.

Zamówienia należy kierować pod adresem: «Dom Książki», Centralna Księgarnia Rolnicza, Warszawa, Plac Dąbrowskiego 8.

«Catalogus faunae Poloniae» издается Зоологическим Институтом Польской Академии Наук.

По делам обмена просим обращаться по адресу: Библиотека Зоологического Института Польской Академии Наук, Варшава, ул. Вильча 64, Польша.

Заказы следует направлять по адресу: «Арс Полона», Варшава, Краковске Пржедмесьце 7, Польша.

«Catalogus faunae Poloniae» is published by the Institute of Zoology of the Polish Academy of Sciences.

For exchange write, please, to the following address: Biblioteka Instytutu Zoologicznego Polskiej Akademii Nauk, Warszawa, ul. Wilcza 64, Poland.

Book orders should be addressed as follows: «Ars Polona», Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland.